

Ekonomická
fakulta
Faculty
of Economics

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Ekonomická fakulta

Katedra práva

Bakalářská práce

Právní aspekty odpovědnosti za vady

Vypracovala: Monika Davidová

Vedoucí práce: JUDr. Marta Uhlířová, Ph.D.

České Budějovice 2014/2015

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Fakulta ekonomická
Akademický rok: 2014/2015

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Monika DAVIDOVÁ**
Osobní číslo: **E12399**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Obchodní podnikání**
Název tématu: **Právní aspekty odpovědnosti za vady**
Zadávající katedra: **Katedra práva**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cíl práce:

Cílem práce je analýza stávající právní úpravy odpovědnosti za vady podle nového občanského zákoníku. Na základě praktické části by mělo být poukázáno na znalost zákona a informovanost veřejnosti v této oblasti.

Metodický postup:

Základními metodickými postupy bude studium odborné literatury, příslušných právních předpisů a analýza právních aspektů odpovědnosti za vady. Nejprve bude provedena analýza a dále vlastní šetření zaměřené na problematiku odpovědnosti za vady. Následně budou zhodnoceny výsledky výzkumu, provedena interpretace výsledků a zhotoven závěr.

Rámcová osnova:

1. Úvod.
2. Literární rešerše.
3. Cíl práce a metodika.
4. Vlastní práce.
5. Závěr.
6. Seznam použitých zdrojů.
7. Přílohy.

Rozsah grafických prací: **dle potřeby**
Rozsah pracovní zprávy: **50 - 60 stran**
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná**
Seznam odborné literatury:

Janků, M. (2013). Základy práva pro posluchače neprávnických fakult. 5. přepracované a doplněné vydání. Praha: C. H. Beck. ISBN: 978-80-7400-494-0.

Švestka, J., Dvořák, J., Fiala, J., & kol. (20104). Občanský zákoník - Komentář - Svazek I - VI. Praha: Wolters Kluwer. ISBN 978-80-7478-369-2.

Lavický, P., Hrušáková, M., Králíčková, Z., Spáčil, J., Fiala, J. & Hulmák, M. (2013/2014). Občanský zákoník. Praha: C. H. Beck, s. r. o. ISBN 978-8074-004-99-5.

Melzer, F., Tégl, P. & kol. (2013-14). Občanský zákoník: Velký komentář. Praha: Leges. 7000 s. ISBN 978-80-87576-86-1.

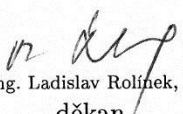
Bezouška, P., & Piechowiczová, L. (2013). Nový občanský zákoník: nejdůležitější změny. Olomouc: ANAG. 375 s. Právo. ISBN 978-80-7263-819-2.

Právní předpisy:

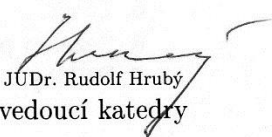
zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích.
zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.
zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.
zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

Vedoucí bakalářské práce: **JUDr. Marta Uhlířová, Ph.D.**
Katedra práva

Datum zadání bakalářské práce: **16. března 2015**
Termín odevzdání bakalářské práce: **30. dubna 2015**

doc. Ing. Ladislav Rolínek, Ph.D.
děkan

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA
Studentská 13 (26)
370 05 České Budějovice

JUDr. Rudolf Hrubý
vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 16. března 2015

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47 zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to – v nezkrácené podobě – elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích, 17. 4. 2015

.....
Davidová Monika

PODĚKOVÁNÍ

Na tomto místě bych velice ráda poděkovala vedoucí mé bakalářské práce JUDr. Martě Uhlířové, Ph.D. za cenné rady, odborné vedení a vstřícnost při zpracování této práce. Také děkuji svému příteli a rodině za jejich trpělivost a podporu. Mé poděkování patří také všem respondentům, kteří se zúčastnili mého dotazníkového šetření.

OBSAH

1 Úvod.....	3
2 Literární rešerše	4
2.1 Občanskoprávní odpovědnost	4
2.1.1 Druhy občanskoprávní odpovědnosti.....	5
2.2 Odpovědnost za vady	6
2.2.1 Členění vad.....	6
2.3 Obecná odpovědnost za vady.....	8
2.3.1 Účastníci vadného plnění	8
2.3.2 Vymezení vadného a bezvadného plnění	9
2.3.3 Specifikace parametrů bezvadného plnění.....	9
2.3.4 Pojem vadného splnění	11
2.3.5 Následky vadného splnění.....	12
2.3.6 Jakost plnění.....	12
2.3.7 Znaky vadného plnění	13
2.3.8 Vzdání se práv z vadného plnění	15
2.3.9 Nápadné vady.....	16
2.3.10 Přenechání věci úhrnkem	17
2.3.11 Záruka za jakost a její převzetí.....	18
2.3.12 Vymahatelnost práv z vad.....	18
2.3.13 Postup při zjištění vady	19
2.3.14 Práva z vadného plnění	20
2.4 Odpovědnost za vady u jednotlivých smluvních typů	21
2.4.1 Darování.....	21
2.4.2 Koupě	22
2.4.2.1 Koupě movité věci	23
2.4.2.2 Koupě nemovité věci	27
2.4.2.3 Zvláštní ustanovení o prodeji zboží v obchodě	28
2.4.3 Nájem	32
2.4.4 Pacht.....	34
2.4.5 Zájezd.....	35
2.4.6 Dílo.....	35
3 Cíl, hypotézy, metodika	38
3.1 Cíl práce	38
3.2 Hypotézy	38

3.3 Metodika	38
4 Řešení a výsledky	39
4.1 Plán výzkumu.....	39
4.2 Vyhodnocení dotazníků	40
4.3 Zhodnocení hypotéz.....	53
5 Závěr	54
I. Summary a keywords	56
II. Seznam použitých zdrojů.....	57
III. Seznam grafů	59
IV. Příloha.....	60

1 Úvod

Uzavírání nejrůznějších smluv je, ať už chceme či ne, součástí našeho každodenního života. Žijeme ve spotřebním světě, kdy se prostřednictvím různých druhů statků snažíme uspokojit své potřeby a mnohdy si ani neuvědomujeme, že při této činnosti dochází k nejrůznějším procesům kontraktace. Závazkové právo je jednou z oblastí práva, která nás každodenně provází.

Nicméně veškerá smluvní ujednání neproběhnou vždy bez problémů a tak plynule, jak bychom si přáli. Není žádnou výjimkou, když se během plnění těchto smluv setkáme s výskytem vady. Avšak vznik vadného plnění je pro nás jevem zcela nežádoucím. Abychom dokázali takto vzniklé situace řešit a mohli se s co nejmenší námahou domoci svých práv, existuje institut odpovědnosti za vady, který skrze ustanovení zákona upravuje tuto problematiku.

Obsahem mé práce je analýza stávající právní úpravy odpovědnosti za vady dle nového občanského zákoníku. Práce se zabývá jak obecnou odpovědností za vady, tak i jednotlivými případy odpovědnosti u smluvních typů jako je například nájem, koupě nebo darování. Ve své práci se snažím čtenáři přiblížit zákonnou úpravu odpovědnosti za vady. Dále zde nalezneme případy, ve kterých dochází ke vzniku vadného plnění, ukážeme si jak při jeho vzniku postupovat, jaká práva máme nárok uplatňovat a naopak jaké povinnosti přináší vadné plnění druhé straně.

Cílem práce je poukázat na informovanost veřejnosti v oblasti odpovědnosti za vady. Zmapovat, zda veřejnost vůbec zaregistrovala příchod nové legislativy a některých změn, které nastaly spolu s účinností nového občanského zákoníku. Tohoto cíle bude dosaženo prostřednictvím dotazníkového šetření realizovaného v praktické části práce. Dotazníkové šetření bude prováděno mezi veřejností na území Jihočeského kraje. Následné výsledky budou zpracovány a graficky vyhodnoceny.

Použité zkratky:

NOZ	zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů
OZ	zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů
ObchZ	zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

2 Literární rešerše

2.1 Občanskoprávní odpovědnost

Pojem právní odpovědnost je jedním z zásadních pojmů právní regulace. Vytváří významný mezistupeň při vymezení právních norem, a to mezi právní skutečností a vznikem konkrétních práv a povinností zúčastněných osob. Právní skutečností se rozumí taková okolnost, se kterou právní norma spojuje vznik, změnu nebo zánik právního vztahu. V tomto případě je obvykle spojována s protiprávním jednáním (Mumi, 2014).

Právní odpovědnost je zvláštní forma právního vztahu, který vznikne v okamžiku, kdy nějaká osoba poruší svou povinnost. Může se jednat o porušení povinnosti plynoucí ze smlouvy, kterou tato osoba uzavřela, nebo o porušení povinnosti, která byla uložena této osobě prostřednictvím zákona atd. Pokud dojde k porušení této primární povinnosti, vzniká osobě, která tuto povinnost porušila, povinnost nová tzv. sankční (Zenklová, 2009).

Příkladem může být situace, kdy si s druhou stranou ujednám výpůjčku brusky na dřevo, se kterou mám v úmyslu vyhladit parkety. Půjčitelí tímto vzniká povinnost přenechat mi věc ve stavu způsobilém k jejímu užívání (primární povinnost). Nicméně bruska mi na základě její vady (špatného ložiska na brusném kotouči) způsobila škodu, neboť vytvořila rýhy a nerovnosti v podlaze. Pokud o této vadě půjčitel v době předání věci již věděl a přesto mi ji zatajil, mám ze zákona nárok na náhradu takto vzniklé škody. Půjčitelí tímto vzniká povinnost nová (sekundární), kdy mi musí vzniklou škodu nahradit.

Stručně lze říci, že na začátku máme nějakou primární povinnost, a když dojde k jejímu porušení, vznikne povinnost nová (sekundární).

„Pod pojmem občanskoprávní odpovědnost rozumíme následný nepříznivý právní následek, který vznikl až porušením původní právní povinnosti a který je předvídan v normách občanského práva“ (Zenklová, 2009, s. 2).

V zásadě občanskoprávní odpovědnost je právní odpovědností, která se zabývá pouze jedním právním odvětvím a to občanským právem. Ke vzniku nových závazků dochází také porušením práva. Pokud dojde k porušení právní povinnosti jednoho subjektu, který

svým jednáním (neplněním povinnosti) způsobí druhému subjektu újmu, vzniká mu povinnost tuto újmu určitým způsobem nahradit a tím dochází ke vzniku nového závazku.

2.1.1 Druhy občanskoprávní odpovědnosti

Občanskoprávní odpovědnost můžeme rozdělit z nejrůznějších pohledů.

a) Odpovědnost podle obsahu odpovědnostního vztahu

- **odpovědnost za škodu** - vznik nové právní povinnosti, kterou povinný před porušením primární povinnosti neměl (např. povinnost nahradit způsobenou škodu),
- **odpovědnost za vady** - přeměna primární povinnosti v důsledku jejího porušení na novou povinnost (např. modifikace primární povinnosti řádného plnění v povinnost vzniklou vadu odstranit či jiným způsobem vykompenzovat),
- **odpovědnost za prodlení** (dlužníka nebo věřitele) - vznik nové povinnosti souběžně s tou primární (např. u peněžního dluhu kromě primární povinnosti jeho zaplacení vzniká souběžně také povinnost zaplatit úrok z prodlení), (Knapp, 2002).

b) Odpovědnost založená na základě uložení primární povinnosti

- **odpovědnost smluvní neboli závazková** - primární povinnost byla dána smlouvou, nebo zákonem (např. odpovědnost za vady, za prodlení),
- **odpovědnost mimosmluvní** (např. trestní odpovědnost).

c) Odpovědnost podle předpokladu jejího vzniku

- **odpovědnost subjektivní** - vyžadováno zavinění, ať již úmyslné či z nedbalosti,
- **odpovědnost objektivní neboli odpovědnost za výsledek** - nesouvisí s jednáním, vzniká bez zřetele na zavinění (Spirit & kol., 2008).

2.2 Odpovědnost za vady

Problematika odpovědnosti za vady je z pohledu práva nově upravena v zákoně č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „NOZ“¹), který vstoupil v účinnost dne 1. 1. 2014. O problematice úpravy určitých otázek souvisejících s reklamací se dále zmiňuje zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů.

2.2.1 Členění vad

Vady lze dělit několika různými způsoby, a to například na:

a) faktické x právní

Faktické vady spočívají v postihu reálných vlastností či množství předmětu plnění. Tyto vady můžeme i nadále členit na vady v kvalitě a kvantitě. Kvalitativní vady obsahují například vady jakosti, balení, provedení atd.

Vady jakosti se dle § 2096 vyznačují především tím, že daná věc není ve shodě s vlastnostmi, které byly před prodejem ujednány, které jsou pro danou věc obvyklé nebo věc neodpovídá ukázanému vzorku nebo předloze. Na každou vadu, které si je prodávající vědom, musí kupujícího upozornit a to dle § 2084.

Vady balení jsou považovány jakožto nedostatek smluvených nebo obvyklých vlastností, nejsou však zákonem výslovně označeny jako vada. Zboží by mělo být zabaleno podle zvyklostí a zároveň tak, aby při jeho manipulaci, převozu nebo uskladnění bylo co nejlépe zamezeno poškození vnějšími vlivy. Příkladem může být vyplnění krabic polystyrenovými výlisky či použití vzduchových polštářů (Bednář, Kasík & kol., 2014).

Kvantitativní vady představují odchylky v množství. Tyto odchylky spočívají v rozdílné kvantitě produktu či v jeho hmotnosti, než jaká je uváděna prodejcem či na obalu apod. Zákonná tolerance pro odchylku je zde 5 % (dle § 2098) a to pouze za předpokladu, že je ze smlouvy nebo povahy předmětu koupě zřejmé, že je množství určeno jen přibližně. Rozdíl dodaného množství nemusí být však nutně vadou. Dodá-li prodejce množství větší, než jaké bylo smlouveno, je to chápáno jako návrh na jednání

¹ Autorka v této souvislosti uvádí, že pokud je v dalším textu uváděno označení konkrétního ustanovení zákona- paragrafu- bez současného uvedení právního předpisu, jedná se vždy o ustavení NOZ.

změny smlouvy, případně dodá-li menší než dohodnuté množství, pak se to považuje za částečné plnění.

Vadami právními se dle § 1920 rozumí případy, kdy si na věc nárokuje právo třetí osoba, a to oprávněně, pokud není tato skutečnost nabyvateli předem známa. Specifickým příkladem je darování cizí věci, která může obdarovanému způsobit škodu. O tomto případě pojednává § 2065, kde je zakotveno, že darující je povinen nahradit vzniklou škodu svým darem obdarovanému, v případě, že škoda vznikla z vady darované věci, o níž dárce věděl a neupozornil na ní obdarovaného. Příkladem by zde mohl být počítač, který by pro vadnou izolaci, o které dárce věděl, shořel a poškodil tak i pracovní stanici či pracovnu obdarovaného.

b) zjevné x skryté

Dále se dají vady dělit na zjevné a skryté. Vadami zjevnými (zřejmými) jsou vady, které lze s vynaložením obvyklé pozornosti objevit prohlídkou věci (což je mimo jiné i povinností kupujícího), a to co nejdříve od převzetí věci či v okamžik převzetí. Mezi vady skryté se řadí vady, které nejsou zjevné při první prohlídce věci, avšak u produktu jsou a projeví se až později např. běžným používáním (např. vadné těsnění).

c) odstranitelné x neodstranitelné

Odstranitelnou vadou se pochopitelně rozumí taková vada, kterou lze odstranit. Nabyvatel má v tomto případě právo vyžadovat opravu, doplnění toho, co chybí, či slevu z kupní ceny (§ 1923). Odstranění vady musí být provedeno bezplatně, řádně a včas. K tomu mimo jiné slouží jako vynucovací prostředek možnost zadržetí části kupní ceny. Tato možnost je definována v ustanovení § 2108, podle kterého má kupující právo nezaplatit část kupní ceny do doby, než bude vada odstraněna. Takové jednání má stimulovat prodávajícího k nápravě protiprávnosti, které se dopustil nikoli řádným splněním jeho povinností (Tichý, Pipková & Balarin, 2014).

Naopak za neodstranitelnou vadu se považuje vada, jenž neumožňuje řádné opravení věci, nebo by následkem její opravy mohl utrpět vzhled, kvalita či funkce věci. U neodstranitelné vady bránící v řádném užívání věci může nabyvatel od smlouvy odstoupit, nebo opět uplatňovat právo na přiměřenou slevu z ceny.

2.3 Obecná odpovědnost za vady

Práva a podmínky vzniku práv z vadného plnění a jejich uplatnění upravuje NOZ, jehož náplň v této oblasti můžeme rozdělit jednak na obecnou úpravu řádného plnění, které je obsaženo v § 1914 – 1925, a dále na úpravy u jednotlivých smluvních typů. Obecná odpovědnost pojednává o tom, že ten: *„Kdo plní za úplatu jinému, je zavázán plnit bez vad s vlastnostmi vymíněnými nebo obvyklými tak, aby bylo možné použít předmět plnění podle smlouvy, a je-li stranám znám, i podle účelu smlouvy“* (NOZ, § 1914, odst. 1). Ve druhém odstavci je dále zakotveno, že je-li splněno vadně, příjemce má práva z vadného plnění.

Obecně pro závazky platí, že dlužník má povinnost splnit dluh a tento dluh by měl být splněn řádně a včas. V případě úplatného plnění se dále definuje, jaké parametry by takové plnění mělo mít. A to za pomoci pojmů *„vada“*, *„vadné plnění“* a *„vadné splnění“*. V případě vadného splnění se následně určují speciální právní následky, kterými je vznik práv z vadného plnění. U bezúplatných závazků nelze aplikovat postup dle § 1914, tudíž povinnost řádného splnění závazků se neřídí skrze úpravu vad a práv z vadného plnění. Samozřejmě i u bezúplatného plnění platí, že dlužník je povinen řádně splnit svůj závazek a nemá povinnost přijmout něco jiného, co nepřísluší k jeho pohledávce, nýbrž pokud takové nikoli řádné plnění v bezúplatném vztahu přesto přijme, obecně platí, že nemá žádná práva z vadného plnění. Bezúplatné závazky se totiž řídí dle vlastní úpravy jako například u darování, výpůjčky, bezplatného příkazu atd. Pokud by věřitel i přesto chtěl vyžadovat práva z vadného plnění, mohla by mu příslušet, ale jedině v případech speciální úpravy daného smluvního typu (Šilhán & kol., 2014).

2.3.1 Účastníci vadného plnění

Mezi účastníky vadného plnění řadíme na straně jedné odběratele a na straně druhé dodavatele vadného plnění. Oba tyto subjekty jsou v zákoně označovány více pojmy. Ovšem i přes nejednotné označení subjektů se v zásadě vždy jedná o tutéž osobu. Odběratele vadného plnění zákon označuje jako „příjemce“, nebo také „věřitele“, nejčastěji se však setkáváme s pojmem „nabyvatel“. Dodavatel vadného plnění bývá označován buď jako „dlužník“, anebo jako „zcizitel“ (Šilhán & kol., 2014).

2.3.2 Vymezení vadného a bezvadného plnění

V zákoně je stanovena povinnost plnit bez vad. Tomu můžeme rozumět tak, že dlužník je povinen vykonat, či nevykonat přesně to, co je určeno v obsahu závazku. Z toho vyplývá, že poskytnuté plnění musí mít přesně takové parametry, jaké jsou v závazku vymezeny. Vadou se rozumí jakýkoliv rozdíl mezi plněním, které nám bylo poskytnuto a dluhovým plněním (nejčastěji plněním, které nám bylo smluvně slíbeno). Pokaždé když je plněno něco jiného, než být mělo, je rozdíl plnění vadou.

Pro právní definování vady není rozhodující, v jakých parametrech se poskytované plnění liší. Skutečnost, že odchylka existuje, je jediným relevantním kritériem pro určení vady. Odchylka mezi poskytnutým plněním a dluhovým plněním se může ukrývat v nejrůznějších parametrech, ať už se jedná o rozdíl v jakosti, kvantitě, hmotnosti, rozměrech nebo například výkonu. Podmínkou ale je, že vždy se musí jednat o věcné parametry plnění. Úprava se nezabývá odchylkami od místa plnění, ani odchylkami od času plnění, které jsou řešeny skrze prodlení.

Dále platí, že povinnost plnit bez vad je objektivní. Z toho můžeme vyvodit, že ani kauzální původ vzniku vady není pro právní důsledky nijak zvlášť důležitý. Podstatou věci je, že dlužník je zavázán zajistit, aby plnění proběhlo bez vad. Dlužník je dle § 1908 odst. 2 odpovědný za splnění smlouvy a v případě nesplnění nese i s tím spojené následky, neboť je výslovně určeno, že dlužník je zavázán splnit dluh na svůj náklad a nebezpečí včas. Nepřihlíží se ani ke skutečnosti, zda se dlužník podílel, či nepodílel na vzniku vady. Naopak dlužníková povinnost vědomosti o vadách může mít právní význam (Šilhán & kol., 2014). Například v § 1921 odst. 3 je upraveno, že pokud nabyvatel nevytkne vadu včas a zcizitel toto opožděné vytknutí namítne, potom soud nabyvateli právo nepřizná. To ovšem nebude platit v případě, kdy vada vznikla na základě skutečnosti, o které zcizitel při předání buďto věděl nebo alespoň vědět musel.

2.3.3 Specifikace parametrů bezvadného plnění

Parametry bezvadného plnění jsou určeny už od vlastností výslovně uvedených ve smlouvě (=explicitní vlastnosti), přes ty nepřímé až k vlastnostem, které se dají očekávat při obvyklém způsobu používání věci (= konkludentní vlastnosti), (Šilhán & kol., 2014). Pokud bychom chtěli vymežit vlastnosti, které by řádné a bezvadné plnění mělo mít, mohli bychom to udělat hned několika způsoby.

Šilhán & kol., (2014) uvádí, že „*Závazné hranice pro určení bezvadnosti plnění mohou tedy vyplývat z:*

- 1) přímé deskriptivní specifikace parametrů (výslovné vymínění určitých vlastností jejich přímým popisem, např. přesné uvedení rozměrů, hmotnosti či barvy);*
- 2) nepřímé funkční či účelové specifikace (určení vlastností není provedeno přímo jejich popisem, ale vyplývá ze specifikace funkce, resp. způsobu použití výsledku, kerého má být dosaženo, tedy popisem účelu, kterému má plnění sloužit)“ (s. 873).*

1. Vlastnosti přímo určené ve smlouvě

- **Vlastnosti přímo vyjmenované ve smlouvě.** V tomto případě se jedná o přesné určení různých parametrů, které jsou uvedeny v příloze smlouvy, případně v obchodních podmínkách, například rozměry, tvar, barva, váha, množství, výkonnostní ukazatele atd., nebo o vlastnosti ujednané mlčky, např. na základě zavedené praxe mezi stranami, kdy určité parametry byly vždy mezi stranami dodržovány již v předchozích transakcích.
- **Přímý odkaz na určité externí normy či standardy.** Situace, kdy je ve smlouvě přímo uvedený odkaz na určitou normu, která nebyla vypracována ani jednou ze stran.
- **Vlastnosti určené pomocí vzorku, předlohy či modelu.** Strany při uzavírání smlouvy vycházely při ujednání předmětu plnění již z nějakého existujícího předmětu.

2. Vlastnosti určené pomocí funkce či účelu použití

Mezi stranami může dojít k ujednání plnění už jen tím, že vycházejí z účelu či funkce použití. Buď se při sjednání plnění vychází z obvyklého způsobu užívání určité věci s tím, že se k ní daný účel či funkce váže z povahy věci, nebo strany stanoví určitý specifický účel, který pak můžou výslovně vymežit, nebo vyplyne vzhledem k okolnostem uzavření smlouvy. Pokaždé se však přihlíží k oboustranně známému účelu

smlouvy, ať už je či není ve smlouvě vyjádřen. Při běžném způsobu užití předmětu plnění se vyskytují vždy standardní závazné vlastnosti, naopak při specifického užití se mohou vyskytnout takové vlastnosti, které jsou pro daný předmět plnění velmi neobvyklé anebo se u něj dokonce nikdy neobjevují. Opět platí, že u zvláštního způsobu užití a funkce má vždy přednost stanovení požadovaných vlastností nad vlastnostmi obvyklými. Obvyklé či vymíněné vlastnosti plnění (dle § 1914, odst. 1) budou vyplývat z:

- **Popisu funkce**, kterou má předmět plnění ve finále plnit, **účelu plnění**, ke kterému je určen, případně včetně speciálních okolností, za kterých má být používán.
- **Souladu s právními předpisy**. Není-li ve smlouvě ujednáno jinak, plnění musí vždy odpovídat zákonným předpisům tak, aby ho bylo možné po právu užívat. Například splňovat příslušné normy jakou jsou normy bezpečnostní, zdravotnické a podobně.
- **Souladu s nezávaznými normami**, pokud jsou nezbytné pro užití zamýšleným způsobem (Šilhán & kol., 2014).

2.3.4 Pojem vadného splnění

Pod pojmem vadného splnění se ukrývá přijmutí vadného plnění. Jedná se o jeden z typů porušení smlouvy. Jde se o situace, kdy dlužník přijme určité plnění, které mu bylo ze strany věřitele nabídnuto, nicméně toto plnění nemá znaky bezvadného plnění. Šilhán & kol. (2014) uvádí: „*Vadné splnění je možné vyznačit následujícími charakteristikami:*

- *dluhová povinnost je stále splnitelná (nejde o nemožnost plnění);*
- *čas plnění již uplynul, nicméně dlužník není v prodlení;*
- *jde o situaci, kdy tedy věřitel přijal plnění (kdyby je odmítl, šlo by o prodlení), ale*
- *závazek prozatím nemohl bez dalšího splnění zaniknout, neboť nešlo o řádné plnění. Závazek se pouze proměnil ze své původní podoby do podoby transformované, jejímž obsahem jsou výhradně „práva z vadného plnění“. Jelikož při tom jde o porušení smlouvy, mohou případně vznikat i další delikt ní závazky vedlejší“ (s. 875-876).*

Nesmíme opomínat, že podmínkou vadného splnění je přijetí plnění ze strany věřitele. Z § 1910 vyplývá, že věřitel nemůže být proti své vůli nucen, aby přijal něco jiného, než co přísluší k jeho pohledávce. Povinnost přijmout vadné plnění však může zakládat obsah konkrétního závazku. Pokud je ve smlouvě uvedeno, že věřitel není oprávněn odmítnout plnění, u kterého se vyskytují pouze drobné vady, které nikterak nebrání v řádném užívání. U některých smluvních typů vyplývá taková právní úprava přímo ze zákona, kdy např. objednatel má povinnost převzít dílo i s určitými nedostatky.

2.3.5 Následky vadného splnění

V § 1914 odst. 2 jsou vymezeny následky, které nastupují v případech vadného splnění. Pokud je splněno vadně, příjemce má tzv. práva z vadného plnění. V dřívější terminologii se používal pojem práva z odpovědnosti za vady, v současné právní úpravě se s pojmem odpovědnosti zachází odlišně. Nově totiž dlužník neodpovídá za vady, ale za řádné plnění.

Následkem vadného splnění se rozumí zánik původního závazku v jeho původním obsahu a nástup práv z vadného plnění. Můžeme mluvit jak o změně závazku, tak také o zániku a současném vzniku závazku nového, nicméně toto odlišná označení nemají na účinky žádný vliv. V obou případech dochází k tomu, že původní povinnosti pomíjejí a nastupují povinnosti nové (Šilhán & kol., 2014).

2.3.6 Jakost plnění

V obecné úpravě v § 1915 je zakotvena dlužníková povinnost plnit ve střední jakosti, pokud mezi stranami nedošlo k ujednání jakosti jiné nebo pokud to nevyplývá z běžně zavedené praxe a zvyklostí. Vždy je podstatné nejprve zohlednit konkrétní okolnosti závazku a jeho účelu, až poté se přistupuje k hledisku obvyklosti. Pokud se bavíme o střední jakosti, zásadně by měla existovat také jakost nižší a vyšší, ale ne u všech případů tomu tak je. V podstatě důležité je, abychom stanovili, jaká z nehraničních variant se nachází uprostřed a můžeme ji tedy považovat za střední jakost, tedy jakost nejběžnější z hlediska statistické distribuce výskytu. V tomto případě se také zohledňují oprávněná očekávání při uzavírání smlouvy, jak již ze strany dodavatele, tak i odběratele. Odběratel při přebírání plnění nemůže vyžadovat přehnané nároky na jakost plnění, pokud

při uzavírání nedal najevo, že se by se jeho nároky nějak vymykaly z obvyklosti a běžnosti. Pokud tomu tak bylo, měl si jakost ujednat konkrétněji (Šilhán & kol., 2014).

2.3.7 Znaký vadného plnění

Z právního hlediska je vada definována nejen jako fyzická vada nebo závada, ale i jako věc původu či jakosti. Tím je např. myšleno, zda nabytí předmětu bylo zajištěno legální cestou či zda má daný předmět jakost o minimální hodnotě dané zákonem, čili o střední jakosti či v návaznosti na oboustrannou dohodu.

„Právní úprava odpovědnosti za vady v tomto ohledu i nadále zůstává rozdělená na obecnou (§ 1914 NOZ) a zvláštní (u jednotlivých smluvních typů). V ustanovení § 1916 jsou vymezeny příklady typických vad“ (Bezouška & Piechowiczová, 2013, s. 256-257).

V návaznosti na toto lze tvrdit, že § 1916 se zabývá zejména příklady souhrnu základních, právně relevantních a typických znaků vadného plnění, kterými doplňuje vymezení hranic mezi vadným a bezvadným plněním z § 1914.

Dlužník je při plnění závazků ze smlouvy vždy povinen nabídnout věřiteli takový předmět plnění, který disponuje vlastnostmi, které byly při sestavování smlouvy ujednané nebo jsou pro daný předmět obvyklé. Pokud jsou mezi stranami známy možnosti využití předmětu, případně i účel smlouvy, přihlíží se také k těmto schopnostem a k jejich možnému dosažení. Dlužník plní vadně, zejména když:

- a) Poskytne takový předmět plnění, který nemá stanovené nebo ujednané vlastnosti. Jedná se o takový stav, kdy se souhrn všech vlastností, který měl předmět plnění mít, přesně neshoduje s těmi vlastnostmi, které při předání má. Tuto situaci můžeme označit jako základní, kdy v podstatě nedochází ke splnění požadavků ve smlouvě ujednaných. Příkladem může být situace, kdy při předání předmětu plnění, je nabízen automobil jiné značky, než bylo výslovně ujednáno.
- b) Vědomě neupozorní na vady, které se u předmětu plnění nacházejí, i když se u takového předmětu obvykle tyto vady nevyskytují. V tomto případě se jedná pouze o připomenutí povinnosti z § 1914 odst. 1, že vyjma ujednaných vlastností se u předmětu zohledňují také vlastnosti obvyklé, kterými se rozumí takové vlastnosti, které jsou předpokládáné vzhledem k běžnému používání

a povaze věci, popřípadě ke specifickému účelu smlouvy, byl-li stranám znám. Například u prodávaného automobilu, je-li prodávajícím známo, že ruční brzda automobilu je nefunkční a neupozorní na to kupujícího, bude tato skutečnost posuzována jako vada, protože se tento stav obvykle neočekává.

Z výše uvedeného je vadné plnění založené na absenci upozornění na vady, jaké následky má potom naopak taková skutečnost, že dlužník na vady věřitele upozorní? „*Je-li na vady upozorněno již při sjednávání smlouvy a věřitel smlouvu přesto uzavře, nejde ve skutečnosti o vady; daná vlastnost se stala ujednanou vlastností plnění. Je-li na vady upozorněno v průběhu trvání závazku a věřitel souhlasí, resp. ničeho nenamítá, může jít o změnu obsahu smlouvy. Je-li na vadu upozorněno při samotném plnění a věřitel toto (pozměněné) plnění přijme k uspokojení své pohledávky, jde o tzv. dání místo splnění (datio in solutum), tedy o dohodu o specifickém způsobu zániku závazku jiným plněním*“ (Šilhán & kol., 2014, s. 882-883).

Když se podíváme na toto tvrzení, vidíme, že ani jedna ze situací není vadným splněním. O to by se jednalo tehdy, pokud by plnění bylo věřitelem sice přijato, ale s připomínkou vadnosti a požadavkem odstranění nebo jiného způsobu náhrady této vady.

- c) Ujistí-li věřitele o tom, že předmět plnění je zcela bezvadný nebo o tom, že věc je vhodná pro určité užívání, přestože tak jedná v rozporu se skutečností. Například ujistil-li věřitele, že daný automobil je vhodný pro jízdu v terénu, za mokra, v blátě, do prudkých svahů atd., ale ve skutečnosti mu nefunguje náhon na všechna čtyři kola a automobil není schopen v těchto podmínkách podat patřičný výkon.
- d) Zcizí-li neoprávněně věc, která mu nepatří. Jedná se o situaci, kdy se zcizitel snaží převést práva cizí, která mu ve skutečnosti nenáleží. Důležité je zde upozornit na § 1920 odst. 2, ve kterém je uvedeno, že nabyvatel nebude mít práva z takovéto vady, pokud věděl o neoprávněném převodu věci. Příkladem je stav, kdy nabyvatel věděl, že prodávaný automobil je kradený (Šilhán & kol., 2014).

2.3.8 Vzdání se práv z vadného plnění

V ust. § 1916 odst. 2 jsou stanoveny podmínky pro vzdání se práv z vadného plnění od nabyvatele, které vyžaduje písemnou formu. To ovšem neplatí u závazků ze smluv uzavíraných mezi podnikatelem a spotřebitelem, kde se v tomto případě uplatňuje úprava dle § 1814 písm. a), která vylučující nebo omezující spotřebitelova práva z vadného plnění zakazuje. K projevu vůle zcizitele se nepřihlíží, pokud tímto projevem vůle omezil rozsah svých právních povinností vyplývajících z NOZ.

Dle Bezoušky: *„Zákonný rozsah povinností z vadného plnění nelze předem omezit, naopak vzdát se práv z odpovědnosti za vady je možné, a to i předem např. při uzavírání smlouvy. Zákon pouze vyžaduje, aby takový projev vůle měl písemnou formu, což odpovídá varovné funkci.*

Novinkou je, že práva vyplývající z vadného plnění nepodléhají prekluzi. Nejsou-li uplatněna ve lhůtách stanovených zákoníkem, je na zciziteli, aby se bránil a namítal opožděné uplatnění“ (Bezouška & Piechowiczová, 2013, s. 258).

Pokud tak zcizitel neučiní řádně a v rámci daných právních hranic, bude právo přiznáno protistraně. Ve své podstatě se tato úprava blíží velice promlčení.

Je však třeba rozlišovat mezi lhůtou pro uplatnění práva z vadného plnění a reklamační lhůtou, kterou se poskytovatel záruky zaručuje za jakost v určitém časovém rozsahu, případně je nedílnou součástí pro funkčnost produktu (např. akumulátory, filtrační díly v automobilech apod.) a je omezena svou životností. Např. u akumulátorů není ztráta kapacity po čase vadou, nýbrž charakteristickým procesem a proto nelze po uplynutí životnosti daného akumulátoru tento akumulátor reklamovat v rámci záruky. V kontrastu k tomuto lze však uvést jako příklad obrazovku televizoru, kdy například ztráta barevnosti části obrazovky není slučitelná se životností a jedná se poté o závadu (či vadu).

Ust. § 1916 odst. 2 nám v podstatě umožňuje úpravu následků vadného plnění provedenou ujednáním stran. Zákon stanoví následující dvě pravidla, a to:

- a) Pravidlo vyplývající z první věty, že zcizitel (tj. dlužník) nemůže sám předem omezit zákonný rozsah svých povinností.
- b) A pravidlo vyplývající z druhé věty, které stanovuje, že nabyvatel (věřitel) se však může předem písemně vzdát svých práv.

První věta určuje, že vyplývající rozsah povinností je jednostranně nepodkročitelný. To znamená, že existuje nějaké minimum, které je věřiteli vždy zaručeno a nemůže o něj přijít a je tudíž oprávněn ho také vyžadovat. To ovšem neznamená, že nemůže dojít k omezení rozsahu odpovědnosti, pokud dojde k smluvní úpravě mezi stranami, nýbrž toto ustanovení zakotvuje pouze to, že se tak nemůže stát na základě pouhého jednostranného jednání samotného dlužníka. Pokud se tak přesto stane, takové jednání není právním jednáním a nemá žádné právní účinky, tudíž nemá pro dlužníka žádné osvobozující účinky (Šilhán & kol., 2014).

2.3.9 Nápadné vady

V § 1917 se hovoří o vadách nápadných již při uzavírání smlouvy. Jedná-li se o vadu nápadnou, která byla zřejmá již při uzavírání smlouvy nebo bylo-li možné vadu zjistit z veřejného seznamu, stává se tato vada přítěží pro nabyvatele. To ovšem neplatí, pokud zcizitel úmyslně vadu zamlčel nebo výslovně ujistil nabyvatele, že věc takovou vadu nemá nebo že je zcela bez vad.

Jedná se o situace, kdy předané plnění ve skutečnosti vady má, ale tyto vady byly natolik zřejmé, že je nešlo přehlédnout nebo si jich nevšimnout. Z toho vyplývá, že věřitel musel o vadách vědět již při uzavírání smlouvy a nemohly ho překvapit při předávání plnění, neboť mu tyto vady byly zřejmé a o jejich existenci již věděl nebo vědět musel, tudíž nemohl očekávat, že předmět plnění tyto vady mít nebude.

Nápadné vady přecházejí k tíži nabyvatele, pokud byly již při uzavírání smlouvy:

a) Nápadné a zřejmé

Vyplývají z toho, že se věřitel s předmětem plnění již pečlivě seznámil, prohlédl si ho, měl možnost vyzkoušet si jeho funkčnost a seznámil se s jeho stavem. Během tohoto procesu si nemohl nevšimnout případných nápadných vad, které se u předmětu vyskytují. V podstatě nejde o to, zda si věřitel vad skutečně všiml, či nikoliv, ale o to, zda byly natolik zřejmé, že si jich všimnout měl, protože se předpokládá, že jsou natolik nápadné a zřejmé, že si jich při běžné prohlídce všimnout musel.

b) Zjistitelné z veřejného seznamu

I v tomto případě se jedná o nápadnost a zjevnost vady, ovšem za specifitějších podmínek, neboť vada je vystavena na odiv všem ve veřejném registru. Typickým příkladem je katastr nemovitostí, kde jsou uvedena například zástavní práva atd. Přičemž od každého potencionálního nabyvatele se očekává, že při zájmu o danou nemovitost do takového veřejného seznamu nahlédne a tudíž o případných vadách ví.

Samozřejmě existují i určité výjimky, které se týkají oprávněnosti očekávání, kterých mohl věřitel při uzavírání smlouvy dosáhnout. Pokud se tedy zcizitel snažil nějakým způsobem vadu lstivě zatajit, ať už tím způsobem, že vadu zakryl či úmyslně předváděl zboží tak, aby se vada neprojevila nebo dokonce výslovně ujistil nabyvatele, že věc takovou vadu nemá nebo je zcela bez vad, v žádném případě se o zjevnou vadu nejedná a nemůže se ani očekávat předpoklad její znalosti ze strany věřitele (Šilhán & kol., 2014).

2.3.10 Přenechání věci úhrnkem

V ustanovení § 1918 je zakotven speciální případ převzetí plnění s tím, že se nabyvatel vzdává práv z vad, jako tomu obecně bylo v § 1916 odst. 2. Jedná se o jeden z výjimečných případů plnění, kdy vady přecházejí k tíži nabyvatele. Přenechání věci úhrnkem značí paušální převod určité množiny věcí v celém souboru, kdy nejsou přesně vymezeny jednotlivé součásti. Jedná se o přenechání určitého souboru věcí tak, jak v daný okamžik stojí a leží. Jak již bylo zmíněno, charakteristickým znakem přenechání věci úhrnkem je právě to, že nedochází k vymezení a specifikaci jednotlivých součástí souboru. Předmětem smlouvy takového přenechání věcí může být například přenechání umělecké sbírky s takovým obsahem, kterým disponuje v daný okamžik, nebo určité provozovny, tak jak právě leží, dále přenechání knihovny bez specifikace jednotlivých kusů knih, které se v ní nacházejí apod. Přičemž ustanovení se nevztahuje na individuálně určené věci. Následkem přijetí věci „jak stojí a leží“ je kompletní vyloučení práv z vadného plnění, ať už se jednalo o vadu v kvantitě či kvalitě. Ujednání platí i v případech, kdy součásti přenechaného plnění byly ve skutečnosti zcela jinou věcí. Pokud tedy chceme přijmout věci úhrnkem, vědomě se vystavujeme riziku, se kterým musíme počítat a přijmout ho. To ovšem neplatí v případech, kdy věc nemá takovou vlastnost, o níž zcizitel prohlásil, že je mít bude, nebo již si nabyvatel vymínil (Šilhán & kol., 2014).

2.3.11 Záruka za jakost a její převzetí

Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, dále jen „OZ“ používal pojmu zákonné záruky, to se ale s příchodem NOZ změnilo a tento pojem byl nahrazen tzv. zárukou za jakost. Nabyvateli vedle práv z vadného plnění mohou vzniknout také práva ze záruky za jakost, kterou může zcizitel převzít, jak je uvedeno v § 1919 odst. 1. Zcizitel přejímá záruku za jakost nad rámec svých povinností, které vyplývají z § 1914. Záruka může být ujednána na základě jednostranného aktu provedeného prodávajícím (§ 1919 odst. 2), nicméně pro vznik závazku mezi stranami je zapotřebí, aby jednostranné záruční prohlášení bylo přijato i stranou druhou, byť by to bylo pouze mlčky. Aby se jednalo o převzetí záruky, vždy musí být stanovena délka záruční doby. Zárukou za jakost se zcizitel zavazuje, že předmět plnění bude mít po určitou dobu ujednané vlastnosti nebo bude způsobilý pro užití k určitému účelu. Pokud účel a vlastnosti předmětu plnění nebyly ujednány, záruka se vztahuje na vlastnosti a účel obvyklý (Bányaiová & kol., 2014).

Ust. § 1919 odst. 2 zakotvuje, že pokud záruka nebyla ujednána ve smlouvě, může k jejímu převzetí dojít také prohlášením zcizitele v záručním listu, případně vyznačením záruční doby nebo doby použitelnosti či trvanlivosti věci na obalu. Pro ujednání záruky ve smlouvě NOZ nevyžaduje nutnost písemné formy, jako tomu bylo v předchozí úpravě v § 429 ObchZ². Je tedy možné využívat také ústní formu, nicméně z hlediska důkazních důvodů, není takové řešení zrovna praktické. Naopak u převzetí záruky v záručním listě nebo vyznačením na obalu je ústní forma vyloučena. Pokud se smluvně sjednaná záruka liší od záruky uvedené na obalu, platí, co bylo ujednáno. Je-li v záručním listě uvedena záruční doba delší, než je doba sjednaná nebo vyznačená na obalu, platí tato delší záruční doba.

2.3.12 Vymahatelnost práv z vad

Vymahatelnost práv z vad je upravena v § 1921. Předpokladem uplatnění práv z vadného plnění u soudu je včasné vytknutí vady nabyvatelem zciziteli, přičemž nabyvatel buď označí konkrétní vadu, nebo oznámí, jak se vada projevuje. Úprava uplatňování a vymáhání práv je převzata dle tehdejší úpravy v ObchZ, to znamená, že

² z. č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, dále „ObchZ“

upouští od institutu prekluze, která byla podle zákona č. 40/1964 Sb. spojována s opožděným vytknutím vad. Odstavec první se zabývá vadami, které existovaly již v okamžiku přechodu nebezpečí škody na věcech na nabyvatele. Lhůta pro vytknutí vady je určena dvojím způsobem. Jednou z možností je lhůta vázaná na subjektivní počátek jištění vad, to znamená, že nabyvatel musí vadu vytknout bez zbytečného odkladu potom, co měl příležitost si předmět plnění prohlédnout a vadu zjistit. Podle druhé možnosti musí nabyvatel vadu vytknout nejpozději do 6 měsíců od převzetí věci. Z toho vyplývá, že počátek objektivní lhůty je vázán na převzetí předmětu plnění nabyvatelem. Tato objektivní lhůta je platná pro všechny vady a nedochází k rozlišení na vady zjevné a skryté, jako se tak děje u kupní smlouvy.

V § 1921 odst. 2 se jedná o vady záruční, tedy o vady, které vzniknou až v průběhu záruční doby. Nicméně i v tomto případě nabyvatel oznámí vadu bez zbytečného odkladu od doby, kdy měl možnost si věc prohlédnout a vadu zjistit. Rozdíl spočívá v tom, že oznámení musí učinit nejpozději v reklamační lhůtě určené délkou záruční doby.

Třetí odstavec stanovuje důsledky opožděného vytknutí vady. Jestliže nabyvatel nevytkne vady ve výše stanovených lhůtách, nedochází již k zániku jeho práv. Nicméně toto opožděné vytknutí způsobí oslabení práv, a to takovým způsobem, že pokud nabyvatel u soudu práva uplatní a současně namítne-li zcizitel opožděné vytknutí vady, soud nabyvateli práva nepřizná. K námitce nebude přihlédnuto v případech, vznikla-li vada na základě skutečnosti, o níž zcizitel věděl nebo alespoň musel vědět již při předání věci (Bányaiová & kol., 2014).

2.3.13 Postup při zjištění vady

V návaznosti na § 1921 je v následujícím § 1922 upraveno, jak postupovat při zjištění a vytýkání vad pokud se jedná o nakládání s vadnou věcí. Zákon nabyvateli ukládá dvě povinnosti. Za prvé nabyvatel musí vadu bez zbytečného odkladu oznámit zciziteli a dle § 1921 je vhodné toto oznámení spojit s vytknutím vady. Za druhé ustanovení zakládá manipulační povinnost, podle které je nabyvatel povinen předmět plnění předat zciziteli, nebo jej dle jeho pokynů uschovat případně s ním naložit jiným vhodným způsobem, aby vada následně mohla být přezkoumána. Ovšem pokud se jedná o předmět plnění, který podléhá rychlé zkáze, je možné, aby jej nabyvatel po upozornění

zcizitele bez prodlení prodal, neboť z povahy věci vyplývá nežádoucí dlouhodobější manipulace, jelikož by s velkou pravděpodobností došlo k znehodnocení věci.

Cílem § 1922 odst. 2 je ochrana nabyvatele v tom smyslu, že by z časového hlediska neměl být znevýhodněn následky vady věci, pokud vadu včas a řádně vytkl. Pokud se tedy skutečně jednalo o vadu dle § 1914 odst. 1 a byla-li vytknuta v souladu s § 1921 odst. 1 a 2, pak dochází k pozastavení některých lhůt a dob po dobu, kdy nabyvatel nemůže vadný předmět užívat. Jedná se o lhůty pro uplatnění práv z vadného plnění dle § 1923 a záruční doby dle § 1919 (Šilhán & kol., 2014).

2.3.14 Práva z vadného plnění

Podle NOZ v oblasti práv z vadného plnění dochází oproti dřívější úpravě k odlišnému výkladu. V předchozí úpravě obsažené jak v OZ, tak i ObchZ se nebralo v úvahu pouze hledisko odstranitelnosti či neodstranitelnosti vady, ale významnou roli zde hrálo i hledisko závažnosti vady. Nynější právní úprava také upouští od rozdělení vad na vady podstatné a nepodstatné, které takto členil ObchZ v § 436. To s sebou může přinést problém z důvodu snížení podmínek pro odstoupení od smlouvy.

Nicméně v současné době jsou práva z vadného plnění vázána na odstranitelnost či neodstranitelnost vady. V případě odstranitelné vady má nabyvatel dle § 1923 právo domáhat se opravy, doplnění toho, co chybí, nebo nároku na přiměřenou slevu z ceny. Pokud se jedná o neodstranitelnou vadu, která brání v řádném užívání věci, nabyvatel může od smlouvy odstoupit, anebo má též právo požadovat přiměřenou slevu z ceny (Bányaiová & kol., 2014).

Následující § 1924 potom upravuje nabyvatelova práva na náhradu účelně vynaložených nákladů, které musel vynaložit při uplatnění práva z vadného plnění. Přičemž nejde pouze o náklady spojené s uplatněním práva (např. náklady na komunikaci se zcizitelem nebo dopravu věci k odstranění vady), ale také o náklady spojené s uchováním a přemísťováním věci za účelem přezkoumání vady, i případné náklady samotného vytknutí vady. Pro vytknutí práva na úhradu nákladů je stanovena poměrně krátká doba, a to maximálně do jednoho měsíce po uplynutí doby, kdy bylo potřeba vadu vytknout. Pokud došlo k zmeškání lhůty pro vytknutí vady, nenastává rovnou zánik práva na náhradu nákladů, nýbrž je připuštěn vznik námitky nikoli včasného vytknutí.

Stejně jako v předchozí právní úpravě (ObchZ) může v souvislosti se vznikem práv z vadného plnění nabyvateli vzniknout také právo na náhradu škody, jak je upraveno v § 1925 NOZ. Nicméně je výslovně určeno, že čeho je možno dosáhnout uplatněním práv z vadného plnění, toho se nelze domáhat z jiného právního důvodu.

2.4 Odpovědnost za vady u jednotlivých smluvních typů

Jak již bylo zmíněno, NOZ využívá víceúrovňové členění odpovědnosti za vady. Kromě výše uvedené obecné úpravy této odpovědnosti, existuje ještě zvláštní úprava, která se mimo jiné zabývá odpovědností za vady u jednotlivých typů uzavíraných smluv.

Jednou z kategorií zvláštní úpravy je převedení věci do vlastnictví jiného, ze které se podíváme na případ darování a koupě, dále se vyskytuje kategorie upravující přenechání věci k užití jinému, kde nalezneme výpůjčku, nájem a pacht. Zvláštní úprava obsahuje také odpovědnost za vady u zájezdu a díla. Dalším ze smluvních typů je i skladování. Jedná se o závazek ze schovacích smluv.

V případě skladování³ dle § 2426 musí skladovatel nahradit škodu, která vznikla v době mezi převzetím věci a jejím vydání, pokud skladovatel neprokáže, že jejímu vzniku nemohl nijak zabránit. Přičemž platí, že pokud škoda byla způsobena ukladatelem nebo vlastníkem věci, nebo vadou či přirozenou povahou věci, pak skladovatel škodu hradit nemusí. Co se týká škody způsobené vadou obalu, tak tu je skladovatel povinen nahradit pouze v případech, kdy při odborné péči mohl vadu zjistit a poté na ni v potvrzení dle § 2416 upozornil. Ovšem vznikne-li vada takovýmto způsobem, pak je skladovatel povinen vynaložením odborné péče tak, aby vzniklá škoda byla co nejmenší.

2.4.1 Darování⁴

Ustanovení § 2065 mimo jiné zakotvuje povinnost dárce nahradit škodu, která vznikla obdarovanému v přímé souvislosti s darováním vadné věci, pokud dárce o vadě

³ Ust. § 2415 definuje **skladování** takto: „Smlouvou o skladování se skladovatel zavazuje převzít věc tak, aby ji uložil a opatroval, a ukladatel se zavazuje zaplatit mu za to skladné. Je-li opatrování věci předmětem podnikání skladovatele, má se za to, že strany uzavřely smlouvu o skladování“ (NOZ).

⁴ Ust. § 2055 definuje **darování** takto: „Darovací smlouvou dárce bezplatně převádí vlastnické právo k věci nebo se zavazuje obdarovanému věc bezplatně převést do vlastnictví a obdarovaný dar nebo nabídku přijímá. Plnění z pouhé společenské služby není darováním, je-li z chování stran zřejmé, že se nechtějí smluvně vázat“ (NOZ).

věděl a přesto na ni obdarovaného neupozornil. V takové situaci má obdarovaný právo odstoupit od smlouvy a dar vrátit. Jelikož darované věci mohou být jak nové, tak i použité, je zřejmé, že se na věci mohou objevit vady, které snižují kvalitu věci, přestože obdarovanému nijak nebrání v užívání věci k účelu, ke kterému byla bezplatně poskytnuta. Příkladem může být darování myčky nádobí, která má poškozený povrch nebo jinou kosmetickou vadu, která ovšem nebrání v její funkčnosti.

Na rozdíl od jiných úplatných smluv, jakou je i kupní smlouva, nedochází při výskytu vady na darované věci ke vzniku práv z vadného plnění. Dárci může vzniknout pouze povinnost nahradit škodu, která vznikla v příčinné souvislosti s vadou daru. Ovšem ani tato povinnost nenastane za každé situace, nýbrž pouze v případech, kdy dárce o vadě věděl a obdarovaného na ni neupozornil, a také v případech, pokud se strany vzájemně dohodly, že dárce na své náklady vadu odstraní nebo daruje věc jinou. Obdarovaný má právo vadný dar odmítnout. To znamená, že obdarovaný projevuje svou vůli vrátit dar zpět dárci, čímž prostřednictvím odstoupení od smlouvy zruší svůj závazek a tím i práva a povinnosti plynoucí ze závazku z darování. Dále se také uplatňuje tříletá promlčecí lhůta, která začíná běžet ode dne, kdy obdarovaný poprvé odhalil vadu daru (Elischer & kol., 2014).

2.4.2 Koupě⁵

Obecné ustanovení § 2084 samo o sobě nezakládá ani nevylučuje právo kupujícího z vadného plnění, ale prodávající má obecnou povinnost při sjednání kupní smlouvy upozornit kupujícího na vady věci, o kterých sám ví.

⁵ Ust. § 2079 definuje **koupi** takto: „Kupní smlouvou se prodávající zavazuje, že kupujícímu odevzdá věc, která je předmětem koupě, a umožní mu nabytí vlastnické právo k ní, a kupující se zavazuje, že věc převezme a zaplatí prodávající kupní cenu. Neplyne-li ze smlouvy nebo zvyklostí něco jiného, jsou prodávající a kupující zavázáni splnit své povinnosti současně“ (NOZ).

2.4.2.1 Koupě movité věci⁶

Práva z vadného plnění

Ustanovení § 2099 odst. 1 upravuje případy, kdy je věc vadná. O vadu se jedná, dochází-li k plnění jiné věci nebo dojde-li k výskytu vady v dokladech nutných pro užívání věci. Také pokud věc nedisponuje vlastnostmi, které uvádí § 2095 a § 2096 pak je vadná. Podle prvního zmíněného ustanovení musí prodávající poskytnout kupujícímu předmět koupě v takovém množství, jakosti a provedení, které si strany ujednaly. Pokud však jakost a provedení nebyly předem dohodnuty, prodávající plní tyto vlastnosti takovým způsobem, aby byly vhodné pro účel vyplývající ze smlouvy nebo pro účel obvyklý. Dle § 2096 při určení jakosti nebo provedení podle smluvního vzorku nebo předlohy, musí věc vzorku či předloze opravdu odpovídat. Ovšem odlišují-li se vlastnosti ujednané ve smlouvě od předlohy nebo vzorku, pak je rozhodující smluvní ujednání. V situacích, kdy prodávající sice dodal menší množství věci, ale tento čin je zřejmý již z jeho prohlášení nebo dokladů o předání věci, pak se na chybějící množství ustanovení o vadách nevztahují (§ 2099, odst. 2).

Jestliže má věc při přechodu nebezpečí škody na kupujícího vadu, zakládá to kupujícímu právo z vadného plnění, i když se vada projeví až později (§ 2100). To samé platí i v případě, kdy vznik vady zavinil prodávající porušením své povinnosti. Nejsou tím však dotčeny povinnosti prodávajícího ze záruky za jakost.

Pokud se prodávající rozhodne vadné plnění řešit předčasně, dle § 2101 tak učinit smí, avšak nesmí tím omezit kupujícího, či mu způsobit obtíže nebo nepřiměřené výdaje. Totéž se vztahuje i pro vady dokladů.

Dále dle § 2102 nejsou práva kupujícího z vadného plnění dotčena, pokud vadu zavinilo použití věci, kterou kupující prodávajícímu k plnění poskytl. To neplatí v případě, že prodávající prokáže, že na nevhodnost předané věci byl kupující řádně a včasně upozorněn a kupující na tomto užití i přesto trval, nebo pokud se prokáže, že nevhodnost předané věci nemohl zjistit ani při vynaložení dostatečné péče. Postupuje se dle stejných pravidel v případě, že vada byla na věci způsobena postupem prodávajícího na žádost kupujícího.

⁶ Ust. § 2085 definuje **koupi movité věci** takto: „*Jako koupě movité věci se posoudí každá koupě, jejímž předmětem není nemovitá věc, jakož i koupě součástí nemovité věci, má-li kupující podle smlouvy nabýt součást po oddělení jako věc movitou. Za kupní smlouvu se vždy považuje smlouva o dodání spotřebního zboží, které je nutné sestavit nebo vytvořit*“ (NOZ).

Stejně jako v obecné úpravě platí, že kupující nemá práva z vadného plnění tehdy, jde-li o vadu, o které musel na základě běžné pozornosti vědět již při uzavírání smlouvy (§ 2103). To by ovšem opět neplatilo v případech, kdy ho prodávající ujistil, že věc žádné vady nemá nebo je lstivě zastřel. Kupující je taktéž dle § 2104 povinen věc co nejdříve po přechodu nebezpečí škody na věci podle možnosti prohlédnout a přesvědčit se tak o jejím množství a vlastnostech. Ustanovení § 2105 odst. 1 zakotvuje, že prohlídka věci může být odložena, pokud prodávající věc odesílá. Prohlídka potom nastane, až když věc je doručena na místo určení. Druhý odstavec citovaného ustanovení potom upravuje další možnost odložení prohlídky věci. V případě, kdy je věc při přepravě směřována do jiného místa určení nebo je-li věc kupujícím dále odeslána, bez dosavadní možnosti prohlídky a prodávající o této možnosti věděl, již při uzavírání smlouvy, pak může být prohlídka odložena do doby doručení na nové místo určení.

Pokud je vadné plnění podstatným porušením smlouvy, získává tím kupující dle § 2106 právo na:

- a) odstranění vady výměnou celé věci nebo vadného dílu,
- b) odstranění vady opravou,
- c) na přiměřenou slevu z kupní ceny,
- d) možnost odstoupení od kupní smlouvy

a kupující je povinen prodávajícímu sdělit, které z výše zmíněných práv si zvolil. Tuto volbu nemůže kupující změnit bez svolení prodávajícího. Výjimkou zde je neopravitelná vada, kterou je nutné řešit výměnou. V tomto případě je běžnou praxí (legislativa se v tomto ohledu od OZ nezměnila), že prodávající kontaktuje kupujícího s návrhem nejvhodnějšího řešení. Pokud však kupující svá práva nezvolí řádně a včasně, jeho práva se řídí § 2107 namísto § 2106. Tím je myšleno, že pokud je vadné plnění nepodstatným porušením kupní smlouvy, má kupující pouze právo na odstranění vady či na přiměřenou slevu z kupní ceny. Dokud kupující neodstoupí od kupní smlouvy či nevyužije svého nároku na slevu, je ve vůli prodávajícího, zda dodá chybějící díly věci, vadu odstraní, či dodá věc novou. Jednání prodávajícího však nesmí kupujícímu způsobit nepřiměřené náklady.

Není-li vada odstraněna včas nebo je odstranění vady prodejcem odmítnuto, může kupující dle § 2107 odst. 3 žádat o slevu z kupní ceny či o odstoupení od kupní smlouvy. Provedenou volbu nemůže kupující změnit bez svolení prodávajícího. Kupující nemusí

uhradit část kupní ceny, která je dle odhadu přiměřeně odpovídající jeho právu na slevu z ceny, do té doby než bude vada odstraněna (§ 2108).

Tvoří-li dopravování věci mezi prodávajícím a kupujícím náklady, je prodávající povinen tyto náklady uhradit v případě shledání reklamace za oprávněnou. Je-li provedena výměna věci za novou, hradí dle § 2109 náklady na dopravu vrácení věci původně dodané ke kupujícímu prodejce.

V návaznosti na již dříve zmíněné případy, kdy lze požadovat odstoupení od kupní smlouvy (a to konkrétně v případech krytých § 2106, 2107, 2161 a 2169) jsou bližší specifika možnosti odstoupení od smlouvy uvedena i v § 2110 NOZ, kde je výslovně uvedeno:

„Kupující nemůže odstoupit od smlouvy, ani požadovat dodání nové věci, nemůže-li věc vrátit v tom stavu, v jakém ji obdržel. To neplatí,

- a) došlo-li ke změně stavu v důsledku prohlídky za účelem zjištění vady věci,*
- b) použil-li kupující věc ještě před objevením vady,*
- c) nezpůsobil-li kupující nemožnost vrácení věci v nezměněném stavu jednáním anebo opomenutím, nebo*
- d) prodal-li kupující věc ještě před objevením vady, spotřeboval-li ji, anebo pozměnil-li věc při obvyklém použití; stalo-li se tak jen zčásti, vrátí kupující prodávajícímu, co ještě vrátit může, a dá prodávajícímu náhradu do výše, v níž měl z použití věci prospěch“ (NOZ, § 2110).*

Tím je myšleno, že pokud má kupující věc v původním (nerozbaleném) stavu, může žádat okamžité odstoupení od kupní smlouvy, pokud však věc již rozbalil k okamžité prohlídce, pokud ji použil před zjištěním vady (tedy vada se zjevila jakožto následek užívání), pokud nebylo pro kupujícího realizovatelné vrátit věc v nezměněném stavu (např. automobil, který se do pozměněného stavu uvede již při nastartování), či s věcí nakládal dle bodu d), tak má kupující zákonný nárok na žádání odstoupení od smlouvy. V jiném případě v rámci tohoto ustanovení nemá možnost na odstoupení od smlouvy.

Dále je však v § 2111 zakotveno, že není-li vada oznámena včas, postrádá kupující právo na odstoupení od smlouvy. Ustanovení § 2112 ve svém prvním odstavci zase uvádí, pokud kupující neoznámí vadu bez zbytečného odkladu poté, co ji mohl při včasné prohlídce zjistit, nebude mu ze strany soudu přiznáno právo z vadného plnění. U vady

skryté je použita obdobná úprava. Soud právo nepřizná, pokud skrytá vada nebyla oznámena bez zbytečného odkladu poté, co ji kupující mohl při dostatečné péči zjistit, nejpozději však do dvou let po odevzdání věci. Druhý odstavec stanovuje, že k těmto účinkům bude přihlédnuto jen s námitkou prodávajícího, že vada nebyla včas oznámena. Nicméně prodávající nemá nárok na takovou námitku, vznikla-li vada v příčinné souvislosti se skutečností, o které prodávající věděl nebo alespoň vědět musel již při odevzdání věci.

Záruka za jakost

„Nová právní úprava textově zpřesňuje poskytnutí záruky za jakost (východiskem je § 409 ObchZ). Záruka se tak stále chápe jako otázka výlučně soukromého ujednání stran, zákoník ji nepředepisuje“ (Bezouška & Piechowiczová, 2013, s. 258).

V NOZ je však změna v definici délky záruční lhůty. Dle OZ byl v případě konfliktní záruční lhůty (např. u akčních nabídek výrobců, kdy výrobce produktu poskytuje záruku rozdílnou od prodejce) brán potaz na dobu danou v záručním listu bez ohledu na jiné záruční doby, uvedené např. na obalu a to bez ohledu na porovnání délky – tedy koncovému zákazníkovi mohla být poskytnuta záruka kratší, než jaká byla uvedena.

Nově však platí, že:

- a) *„ujednání záruční doby má přednost před uvedenou lhůtou na obalu, (bez ohledu na jejich délku),*
- b) *je-li v záručním listu uvedena delší záruční doba, než je ujednaná (nebo uvedená na obalu), použije se délka záruky ze záručního listu,*
- c) *je-li ujednaná (nebo na obale uvedená) záruční doba delší než v záručním listě, platí to, co bylo ujednáno (uvedeno na obalu)“ (Bezouška & Piechowiczová, 2013, s. 258).*

Stručně lze říci, že vždy platí ta delší záruční doba v případě konfliktu mezi uvedenými záručními lhůtami, což je podpořeno i v § 2114.

V tomto ohledu je nabyvatel povinen bezodkladně vytknout zciziteli vadu, pokud je tato vada krytá zárukou, tedy pokud není zboží poškozeno zacházením v rozsahu porušujícím záruční podmínky (např. elektronika, která přišla do kontaktu s vodou či jinými kapalinami, za předpokladu že není vůči těmto elementům odolná či upravená k odolnosti od výrobce), v případě že se jedná o omezení záruční lhůty životností vlastní

produktu (často označováno jakožto „doživotní záruka“) nebo pokud se jedná o spotřební zboží, které je dodávanou součástí produktu a jeho životnost je již překročena, není zcizitel povinen vzniklou vadu na produktu uznat v rámci svých povinností. Tyto definice se vztahují pouze na případy, kdy je plněno za úplatu a dojde k výskytu vady.

Zárukou za jakost se dle § 2113 zcizitel zavazuje, že prodaný produkt bude po jmenované dobu způsobilý pro obvyklý účel, či že si zachová určité vlastnosti. Těmito účinky disponuje i uvedení záruční doby na obalu či v reklamě, není-li záruční lhůta jinde u zboží uvedena. Tato záruka může být rozdělena také na části produktu (např. pneumatiky u automobilů) či pouze na určitou část zboží. Nabyvatel by proto měl ve svém zájmu dané materiály zachovat pro případ možných komplikací.

Záruční doba dle § 2115 začíná běžet v momentě odevzdání věci kupujícímu, tedy od předání na prodejně či od předání přepravcem apod. V případě, že se jedná o věc, kterou do provozu musí uvést někdo jiný než prodávající, začíná záruční doba až ode dne, ve který je věc uvedena do provozu, nejpozději však musí být provoz věci zahájen do tří týdnů od převzetí.

Dále kupující nemá dle § 2116 právo ze záruky, pokud byl produkt či předmět, na který jej chce uplatnit, poškozen vnější událostí, která ohrozila či znemožnila jeho funkčnost (např. pád mobilního telefonu). Výjimkou je samozřejmě poškození přepravcem či prodejcem při manipulaci s produktem, na což se však vztahuje odpovědnost za jakost při převzetí.

Je důležité taktéž zmínit, že záruka se nevztahuje na vše stejně a nelze ji tedy unifikovat. Např. zboží, které není závislé na své fyzické podobě (hudba, software apod.) není kryto de facto žádnou zárukou, na rozdíl od produktů které na své fyzické podobě závislé jsou (např. automobily). Záruka se v tomto případě často vztahuje pouze na výrobní vady, a ty zpravidla u zboží duševního charakteru nelze řešit opravou.

2.4.2.2 Koupě nemovité věci

U koupě nemovité věci dle § 2129 odst. 1 platí právo kupujícího na přiměřenou slevu z kupní ceny, pokud výměra pozemku nebyla uvedena v kupní smlouvě. Není-li však výměra současně uvedena ani ve veřejném seznamu, pak bude mít kupující právo na slevu z kupní ceny, jen pokud to bylo ujednáno. Druhý odstavec citovaného ustanovení

upravuje situaci, kdy kupující neoznámí skrytou vadu ve stanovené lhůtě. U staveb spojených se zemí pevným základem je tato lhůta určena na 5 let od nabytí. Opět platí, že pokud prodávající namítne, že vada nebyla včas oznámena, soud kupujícímu právo z vadného plnění nepřizná. Mohl by ho ovšem přiznat v situaci, kdy vada vznikla na základě skutečnosti, o které prodávající v době odevzdání věci věděl nebo vědět musel, neboť potom prodávající nemá právo na učinění takové námitky.

2.4.2.3 Zvláštní ustanovení o prodeji zboží v obchodě

Dle § 2158 jsou podnikatelé - prodávající během prodeje při podnikatelské činnosti povinni kromě obecných ustanovení o kupní smlouvě se řídit taktéž i ustanoveními v části čtvrté, hlavě II, dílu 1, oddílu 2, pododdílu 5. V tomto pododdílu je zmiňována povinnost podnikatele – prodejce k odpovědnosti za jakost vůči kupujícímu, není-li kupujícím jiný podnikatel, který daný obchod zjevně uzavírá v rámci své podnikatelské činnosti (resp. tomu odpovídají náležitosti smlouvy a okolnosti jejího uzavření).

Jakost při převzetí

Dle § 2161 prodávající odpovídá kupujícímu, že věc při převzetí nemá vady. Tím se dle daného ustanovení rozumí:

- a) daná věc má vlastnosti, které si obě strany ujednaly, nebo jaké byly prodejcem popsány během prodeje (nebo v marketingových kampaních apod.),
- b) věc se hodí k účelu, který je pro ni uveden prodávajícím, nebo ke kterému se běžně používá,
- c) věc svou jakostí či provedením odpovídá smluvené předloze či vzorku.

Dále je zákoníkem upraveno, zda je věc předána v odpovídajícím množství a zda věc samotná vyhovuje požadavkům právních předpisů. Zákon definuje délku lhůty, po kterou má prodejce odpovědnost za jakost při převzetí, a to na šest měsíců od převzetí. Pokud se v této lhůtě projeví na věci vada popsána výše, je zboží klasifikováno jako vadné již při jeho převzetí (ČOI, 2013).

Prodejce je na základě § 2162 povinen kupujícímu umožnit si zboží prohlédnout nebo předvést jeho funkce, připouští-li to povaha koupě. Tato myšlenka je dále rozvinuta

v § 2119, kde je uvedeno, že kupující nemusí zaplatit kupní cenu, pokud nemá možnost si věc prohlédnout. Výjimkou jsou případy, kdy to povaha věci neumožňuje, a je-li předání věci ujednáno způsobem, který prohlídky vylučuje (např. přes internet).

Dle § 2164 je prodávající povinen u vad, které sice nebrání používání, ale na zboží i přesto jsou (např. kosmetické vady apod.) tento fakt uvést a prodávat zboží s nižší cenou než jaká je u bezvadného kusu. Příkladem zde je např. e-shop Alza.cz, kde je vedle nového zboží prodáváno také zboží rozbalené či bazarové, které má zkrácenou záruku a sníženou cenu. Jako zmínku stojí dodat, že u produktů podléhajících rychlé zkáze nebo u užitelných věcí se vyznačuje doba nejkratší trvanlivosti, příp. doba, po kterou lze věc použít (§ 2163).

Práva z vadného plnění

V NOZ je v problematice odpovědnosti za vady upuštěno od hlediska vady opravitelné a neopravitelné jakožto základního kritéria pro určení práv kupujícího z vady věci. Zmíněné hledisko je nově nahrazeno posouzením intenzity porušení smlouvy. Dle § 2165 odst. 1 je kupující oprávněn uplatnit právo z vady, která se vyskytne u spotřebního zboží v době dvaceti čtyř měsíců od převzetí. Tato změna zvýhodňuje skryté vady, které se nejprve neprojeví, avšak v případě že se projeví, nebere se potaz na opravitelnost, či neopravitelnost vady, nýbrž zda je daná vada podstatným či nepodstatným porušením smlouvy. Jako podstatné se zde počítá porušení takové, které by kupujícího odradilo od uzavření smlouvy. V případě že se objeví podstatné porušení smlouvy, má však kupující nárok na výměnu a dodání chybějícího, opravu věci, přiměřenou slevu z kupní ceny nebo odstoupení od smlouvy.

Ustanovení § 2165 odst. 2 určuje, že v případech, kdy je na prodávané věci, jejím obalu, v návodu na použití věci či v reklamě uvedena doba, po kterou lze věc použít, použijí se ustanovení o záruce za jakost. Ustanovení z § 2165 nelze použít v případech stanovených § 2167, kdy:

- a) věc byla prodaná za nižší cenu na vadu, pro kterou byla snížená cena domluvena,
- b) opotřebení věci bylo způsobené na základě jejího běžného užívání,

- c) předmětem koupě byla použitá věc, která v době převzetí disponovala vadou odpovídající míře používání a opotřebení,
- d) vyplývá-li to z povahy věci.

Z výše zmíněné úpravy § 2165 ve spojení s obecným ustanovením práv z vadného plnění dle § 2100 vzniklo větší množství argumentů, že skončí zákonná záruka na zboží zakoupené v obchodě. Zastánci konce zákonné záruky poukazují na výklad, kdy z § 2100 plyne, že nároky z vad zakládá pouze vada, kterou má věc při přechodu nebezpečí škody na kupujícího. To znamená, že by byla nutná existence vady již při převzetí, avšak § 2165 odst. 1 uvádí, že vada se může projevit a následně vytknout až do dvou let od převzetí zboží. Naopak rozdílné stanovisko na konec zákonné záruky mají některá ministerstva a právníci Sdružení obrany spotřebitelů, kteří ve svém stanovisku uvádí, že záruka se nemění a spotřebitelé se proto nemusejí obávat zkrácení svých práv v této souvislosti. Nicméně upřesnění nejednoznačného ustanovení NOZ je v nedohledu a teprve budoucí judikatura ukáže, jestli bude možné automaticky reklamovat vady vzniklé za dobu užívání věci, nebo zda povinností prodávajícího bude pouhé dodání věci v pořádku (Hutařová, 2013).

Dle § 2166 má kupující právo žádat o potvrzení od prodávajícího (v písemné formě) v jakém rozsahu a po jakou dobu trvají jeho (prodávajícího) povinnosti v případě vadného plnění. Povinnosti prodávajícího zde jsou minimálně v takovém rozsahu, v jakém trvají povinnosti z vadného plnění u výrobce. Toto lze nahradit dokladem o zakoupení věci obsahujícím požadované údaje (jméno, sídlo, identifikační údaj a další potřebné informace pro zjištění totožnosti), za předpokladu, že to nebrání povaze věci (např. automobil v záruční opravě). V nutných případech je prodávající povinen v potvrzení vysvětlit obsah, rozsah, podmínky a dobu trvání své odpovědnosti včetně způsobu, jakým je možné uplatnit z ní vyplývající práva. Měla by být uvedena i skutečnost, že práva kupujícího, která se ke koupi vážou, nejsou dotčena. Absence tohoto vysvětlení nemá vliv na platnost potvrzení. Ovšem u spotřebitelských smluv se uplatňuje § 1811 odst. 2 písmeno f), který podnikateli při skutečnostech, které nejsou zřejmé ze souvislostí, přikazuje povinnost v dostatečném předstihu před uzavřením smlouvy sdělit spotřebiteli informace o vznikajících právech z případného vadného plnění, ale i údaje o právech ze záruky a další podmínky nutné pro uplatnění těchto práv.

Novinkou NOZ je šestiměsíční lhůta odpovědnosti za jakost při převzetí, která začíná nákupem produktu. Pokud si byl kupující vady vědom již při převzetí či nákupu, či byl s touto chybou obeznámen nebo ji dokonce sám způsobil, pozbývá tohoto práva z odpovědnosti za vady (§ 2170). Pokud kupující uplatní práva z vadného plnění, je druhá strana na základě § 2173 povinná mu v písemné formě potvrdit, kdy dané právo bylo uplatněno, jakož i provedení opravy a její délku, je-li oprava možná. Strany si dle § 2168 mohou ujednat zkrácení doby pro uplatnění práv z vadného plnění jen tehdy, pokud je doba zkrácena na polovinu zákonné doby při koupi již použitého spotřebního zboží. V případech, kdy si strany ujednaly zkrácení doby větší, nepřihlíží se k takovému ujednání a za platnou se považuje polovina zákonné doby. Stejně tak se dle § 2174 nepřihlíží k ujednání stran v případech, kdy bylo ujednáno omezení či zánik práv ještě předtím než mohlo dojít k uplatnění práva z vady věci kupujícím. Aby mohla vzniknout kupujícímu práva z odpovědnosti za vady, nestačí pouze existence vadného plnění, nýbrž je třeba i vadu věci oznámit – reklamovat. Vady zjištěné při první prohlídce produktu je třeba ohlašovat okamžitě a bezodkladně, zatímco vady vzniklé použitím jsou spíše subjektivního charakteru, jelikož jsou více závislé na odhalení vady kupujícím.

V § 2169 se dále rozvíjí myšlenky z § 2161, tedy pokud nemá daná věc vlastnosti ustanovené v § 2161, má kupující nárok požadovat dodání nové věci bez vad (de facto žádat výměnu) za předpokladu že to není k povaze vady nepřiměřené. Tím je myšleno, pokud není vada příliš závažného charakteru (např. proměnlivý příkon u počítačových zdrojů v rozmezí +/-5 %), nebo pokud se vada týká součásti věci, neboť u ní lze žádat pouze výměnu (např. koberečky u automobilu). Není-li však výměna možná, má kupující nárok na odstoupení od kupní smlouvy. Pokud je to však neúměrné k povaze vady a je-li možné vadu odstranit bez zbytečného odkladu, má kupující právo na bezplatné odstranění vady. Právo na výměnu věci tímto i nadále kupujícímu přetrvává, pokud nemá možnost věc řádně užívat pro opakovaný výskyt vady po opravě, či pro větší počet vad. V tomto ohledu je zákoník velice podobný své předchozí verzi a kupující má i nadále nárok na odstoupení od kupní smlouvy.

V případě že kupující neuplatní žádné z předem jmenovaných práv, může požadovat slevu, přiměřenou rozsahu a závažnosti vady. Právo na slevu je možností, pokud prodávající není schopen zajistit zboží nové nebo zboží bez vady či danou vadu odstranit opravou či výměnou dané součásti. Právo na přiměřenou slevu kupujícímu přetrvává i v případě, že prodávající nezjedná nápravu vady v přiměřené době, nebo pokud

by zjednání nápravy způsobilo značné potíže kupujícímu. Důležité je i zmínit, že tyto podmínky se vztahují pouze na zboží nové, tedy použité zboží či zboží, které bylo rozbalené k předvádění nebo je prodáváno ve slevě pro vadu a tato vada je u něj uvedena v prodejních materiálech, nepodléhá těmto podmínkám. Samozřejmě jen za předpokladu, že dané zboží není v prodejních materiálech vydáváno za nové. Ustanovení § 2171 uvádí, že pokud by se vyskytla vada u věci prodávané za nižší cenu nebo věci použité, pak má kupující místo práva na výměnu věci pouze právo na přiměřenou slevu. Jak je uvedeno v § 2172, práva z vadného plnění se obvykle uplatňují u prodávajícího, u kterého byla věc koupena. Ovšem nachází-li se osoba určená k opravě věci (§ 2166) v místě bližším, potom kupující uplatňuje právo na opravu u toho, kdo je k tomu pověřen. Přičemž pověřená osoba je povinna provést opravu ve lhůtě, která byla mezi prodávajícím a kupujícím stanovena již při koupi věci.

2.4.3 Nájem⁷

Nájem je jedním z případů přenechání věci k užití jinému. Dalším příkladem může být i výpůjčka⁸, u níž je spojitost s odpovědností za vady obsažena v základním ustanovení § 2195. Půjčitel se při výpůjčce zavazuje přenechat vypůjčitelu nezuživatelnou věc k bezplatnému dočasnému užívání. Je povinen věc přenechat v takovém stavu, aby byla způsobilá k užívání. Vznikne-li na základě vady, kterou půjčitel při přenechání věci zatajil, škoda, potom je povinný tuto škodu vypůjčitelu nahradit. Stejně tak by půjčitel měl vypůjčitele poučit o způsobu užívání, pokud to nejsou pravidla běžná nebo zřejmá vzhledem k okolnostem. Pokud tak neučiní, je i v tomto případě povinen nahradit škodu z toho vzniklou.

Vrátím-li se zpátky k nájmu, konkrétně do obecných ustanovení, § 2207 určuje, že běžnou údržbu věci po dobu nájmu obstarává nájemce, za předpokladu, že se k tomu pronajímatel sám nezaváže. Naopak co se údržby a nezbytných oprav týče, k těm je automaticky zavázán pronajímatel, opět pokud nebyl k některému z druhů údržby či oprav zavázán nájemce. Za vadu, která nijak nebrání v užívání věci, a strany o ní věděly již při uzavírání smlouvy, pronajímatel odpovědnost nenes. Ale vyskytne-li se na věci

⁷ Ust. § 2201 definuje **nájem** takto: „Nájemní smlouvou se pronajímatel zavazuje přenechat nájemci věc k dočasnému užívání a nájemce se zavazuje platit za to pronajímateli nájemné“ (NOZ).

⁸ Ust. § 2193 definuje **vypůjčku** takto: „Smlouvo o výpůjčce půjčitel přenechává vypůjčitelu nezuživatelnou věc a zavazuje se mu umožnit její bezplatné dočasné užívání“ (NOZ).

vada, kterou nájemce řádně a včas oznámí pronajímateli, aby mohla být odstraněna, a ona přesto odstraněna není, nájemce má právo na přiměřenou slevu z nájemného jako kompenzaci za obtížné užívání věci. Další možností je, že si nájemce vadu opraví sám na vlastní náklady a až poté bude požadovat náhradu účelně vynaložených nákladů. Pokud však vada zásadním způsobem brání v užívání věci nebo jej zcela znemožňuje, pak má nájemce nárok na prominutí nájemného nebo právo nájem vypovědět bez výpovědní doby (§ 2208 odst. 1).

Hranici kompenzace se přitom snaží určit § 2208 odst. 2, který umožňuje nájemci započít si vše, co mu podle § 2208 odst. 1 náleží, až do výše měsíčního nájemného, u kratší doby nájmu je hranicí výše nájemného. V ust. § 2208 odst. 3 je potom zakotveno, že pokud nájemce neuplatní své právo do šesti měsíců od doby, kdy vadu zjistil, pak mu v případě pronajímatelovy námitky opožděného uplatnění soud právo nepřizná. Využil-li nájemce právo dle § 2245 nenastěhovat se do bytu po dobu trvání vady, potom není ani povinen po tuto dobu hradit nájemné.

V případě, že nájemce v bytě objeví poškození nebo vadu, která se musí bez prodlení odstranit, potom je dle § 2264 odst. 1 povinen k okamžitému ohlášení této skutečnosti pronajímateli, ovšem pokud nalezne poškození nebo vadu pouze bránící obvyklému bydlení, pak tuto skutečnost oznámí bez zbytečného odkladu.

Aby došlo k ochraně před vznikem další škody, nájemce je dle § 2264 odst. 2 povinen jednat podle svých možností tak, aby zabránil vzniku další škody. Vyjma situací, kdy sám nájemce odpovídá za okolnosti vzniku poškození nebo vady, má nájemce právo na náhradu účelně vynaložených nákladů při zabrání škody.

Naopak pronajímatelovou povinností je dle následujícího ust. § 2265 odstranit poškození nebo vadu v přiměřené době od oznámení. Neučiní-li tak a nebude-li vada bez zbytečného odkladu a řádně odstraněna, pak se o její odstranění může postarat sám nájemce a následně vyžadovat náhradu odůvodněných nákladů (případně i slevu z nájemného) za předpokladu, že se nejedná o poškození nebo vadu podstatnou. Právo na náhradu nákladů nebo slevu z nájemného (v případech, že poškození nebo vadu odstraní sám) nájemce nemá, pokud výskyt poškození nebo vady pronajímateli neoznámil bez zbytečného odkladu poté, co měl nebo mohl tuto skutečnost při řádné péči zjistit.

Existují i případy, ve kterých má nájemce možnost vypovědět nájemní smlouvu bez výpovědní doby. Taková situace je určena v § 2266. Jedná se o případ, kdy

pronajímatelovo prodlení při odstranění poškození nebo vady (případně samotné poškození nebo vada) představuje hrubé porušení jeho povinností. To platí za předpokladu, že nájemce není odpovědný za okolnosti, které způsobily vznik poškození nebo vady a pronajímatel toto poškození nebo vadu ani v dodatečné lhůtě neodstraní. Ovšem pokud nájemce za okolnosti vzniku odpovídá a přitom na své náklady poškození nebo vadu neodstraní, potom je dle § 2267 oprávněn pronajímatel k jejich odstranění na náklady nájemce.

Ustanovení o poškození nebo vadě bytu (§ 2264 – 2267) se použijí obdobně tehdy, brání-li užívání bytu právo třetí osoby, nebo ustanovení zákona či rozhodnutí orgánu veřejné moci vydané na základě zákona.

2.4.4 Pacht⁹

Další možností přenechání věci k užití jinému je kromě výše uvedené výpůjčky a nájmu také pacht, který je ve spojitosti s vadami upraven v § 2337. V této souvislosti by bylo namístě objasnit si některé pojmy.

„Pacht je úplatný smluvní vztah, jehož základem je vzájemná dohoda mezi pachtýřem a propachtovatelem. Ta zakládá právo pachtýře na užívání a požívání pozemku a druhé straně, propachtovateli, tím vzniká právo na odměnu, takzvané pachtovné. Nemusí se jednat o platbu formou peněžních prostředků, ale jak zákon sám uvádí také poskytnutím poměrné části z výnosu věci“ (Pondikasová, 2013).

Z toho vyplývá, že jako pachtýř mohu v případech pachtu přijímat i užitky, proto je i jejich příjem v zákonu chráněn. Vznikne-li vada věci, kterou je propachtovatel povinen bez zbytečného odkladu odstranit a on tak neučiní, a následkem toho bude více jak poloviční pokles běžného výnosu z propachtované věci, pak má pachtýř právo na slevu z pachtovného, nebo právo na náhradu vynaložených nákladů (v případě, že si vadu odstraní sám). Pachtýř také může uplatňovat právo na prominutí pachtovného, nebo na vypovězení pachtu bez výpovědní doby, pokud se jedná o vadu, která znemožňuje nebo alespoň značně ztěžuje požívání propachtované věci takovým způsobem, že je z ní možné získat jen nepatrný výnos.

⁹ Ust. § 2332 definuje **pacht** takto: „Pachtovní smlouvou se propachtovatel zavazuje přenechat pachtýři věc k dočasnému užívání a požívání a pachtýř se zavazuje platit za to propachtovateli pachtovné nebo poskytnout poměrnou část výnosu z věci“ (NOZ).

2.4.5 Zájezd¹⁰

Vady zájezdu jsou vymezeny v ustanoveních § 2537 – 2540. Dle § 2537 musí zájezd vykazovat vlastnosti, o kterých byl zákazník od pořadatele ujištěn, že je mít bude, nebo od kterých to lze vzhledem k nabídce a zvyklostem důvodně očekávat. V jiném případě je pořadatel povinen zajistit nápravu, za předpokladu, že s sebou nepřinese nepřiměřené náklady. Zákazník si přitom určuje přiměřenou lhůtu pro nápravu, nicméně nezjedná-li pořadatel nápravu ani během této lhůty, pak má zákazník možnost zjednat ji sám s tím, že mu budou účelně vynaložené náklady zpětně nahrazeny. V případě, že pořadatel rovnou odmítl náhradu zjednat nebo pokud je vzhledem k zvláštnímu zájmu zákazníka vyžadována okamžitá náhrada, pak zákazník lhůtu k nápravě určovat nemusí.

Ustanovení § 2538 dále upravuje případy, ve kterých se po odjezdu vyskytnou podstatné vady zájezdu, při kterých pořadatel neučiní nutná opatření pro pokračování zájezdu, nebo zákazník z řádného důvodu taková opatření odmítne. Potom je pořadatel povinen na své náklady zajistit přepravu zákazníka na místo odjezdu, případně na jiné ujednané místo. Pokud se zajištění pokračování zájezdu neobejde bez využití služeb cestovního ruchu nižší jakosti, než je jakost určená ve smlouvě, pak dle § 2539 pořadatel vrátí zákazníkovi rozdíl v zaplacené ceně. V opačném případě jsou tyto náklady k tíži pořadatele.

Při vytknutí vady (bez zbytečného odkladu) má zákazník dle § 2540 právo na slevu z kupní ceny ve výši přiměřeně odpovídající rozsahu a trvání vady. V situaci, kdy zákazník takové vytknutí neučinil, soud mu na základě pořadatelovy námitky právo nepřizná. Pořadatel by v takovém případě u soudu namítal neuplatnění práva ani do jednoho měsíce od skončení zájezdu ani u něho, ani u osoby, která uzavření smlouvy zprostředkovala.

2.4.6 Dílo¹¹

Vadou díla se rozumí takový stav, ve kterém dílo neodpovídá smlouvě (§ 2615). Má-li zhotovené dílo při předání vadu, zakládá to povinnosti zhotovitele z vadného

¹⁰ Ust. § 2521 definuje **zájezd** takto: „Smlouvou o zájezdu se pořadatel zavazuje obstarat pro zákazníka předem připravený soubor služeb cestovního ruchu (zájezd) a zákazník se zavazuje zaplatit souhrnnou cenu“ (NOZ).

¹¹ Ust. § 2586 definuje **dílo** takto: „Smlouvou o dílo se zhotovitel zavazuje provést na svůj náklad a nebezpečí pro objednatele dílo a objednatel se zavazuje dílo převzít a zaplatit cenu“ (NOZ).

plnění. Práva objednatele z vadného plnění jsou obdobná s ustanoveními o kupní smlouvě s tím rozdílem, že objednatel nemůže požadovat zhotovení náhradního díla, pokud předmět plnění nelze vzhledem k jeho povaze vrátit nebo předat zhotoviteli. Objednatel nemá práva z vady díla v případě uplatnění ustanovení z § 2594 odst. 4, který poukazuje na nevhodnost poskytnuté věci nebo příkazu sloužícího k provedení díla. Dílo může být převzato dvěma způsoby, a to s výhradami nebo bez výhrad. V případě převzetí díla bez výhrad je potřeba si dát pozor, neboť pak na základě § 2605 nebude odběrateli soudně přiznáno právo ze zjevné vady díla, při námitce zhotovitele, že právo nebylo uplatněno včas.

Zhotovitel je dle § 2616 objednateli zavázán v případech, ve kterých dojde podle právního řádu, kde má být předmět díla využit, k ohrožení nebo porušení práva třetí osoby z průmyslového nebo jiného duševního vlastnictví, pokud o tom zhotovitel v době uzavření smlouvy věděl nebo alespoň vědět musel. Také u právních vad díla se použijí obdobně ustanovení o právních vadách předmětu koupě.

Jak již bylo zmíněno, v případech výskytu vady již při předání díla vznikají zhotoviteli dle § 2617 povinnosti z vadného plnění. Pokud se ovšem přechod nebezpečí škody na objednatele vyskytne až později, rozhodující je potom doba přechodu. Po uplynutí této doby má objednatel práva z vadného plnění, pokud vada byla způsobena na základě porušení zhotovitelových povinností.

Stejně jako u předchozích typů úpravy odpovědnosti za vady, tak ani u díla soud objednateli právo z vadného plnění nepřizná, pokud nebylo uplatněno bez zbytečného odkladu po zjištění vady (nejpozději však do dvou let od předání díla) a zhotovitel toto opožděné uplatnění namítne (§ 2618). Také u poskytnuté záruky za jakost ze strany zhotovitele se použijí ustanovení o kupní smlouvě. Dále v § 2619 je ukotven počátek záruční doby díla, která začíná běžet dnem předání díla.

Co se týká předmětu stavby jako díla, tak objednatel dle § 2628 nemá právo odmítnout převzetí díla pro výskyt drobných vad, které nikterak nebrání užívání stavby po estetické nebo funkční stránce, ani její užívání podstatným způsobem neomezuji.

Pokud objednatel neoznámí zjištění skryté vady bez zbytečného odkladu potom, co ji mohl zjistit (nejpozději však do pěti let od převzetí stavby), potom soud dle 2629 odst. 1 toto právo nepřizná, pokud současně došlo ze strany zhotovitele k námitce opožděného uplatnění. Stejná úprava se uplatňuje i u případů skryté vady projektové dokumentace

nebo jiných podobných plnění. V odůvodněných případech může dojít na základě prováděcího předpisu ke zkrácení doby (uvedené v odst. 1) až na dva roky, ale k takovému ujednání se dle druhého odstavce nepřihlíží, pokud je slabší stranou objednatel.

U vadného plnění v případě stavby coby předmětu díla je za dodání společně se zhotovitelem zodpovědný dle § 2630 také:

- a) poddodavatel zhotovitele, neprokáže-li, že vadu způsobilo pouze rozhodnutí dodavatele nebo osoby vykonávající nad stavbou dozor,
- b) osoba, která dodala stavební dokumentaci, neprokáže-li, že vadu nezpůsobila chyba v této dokumentaci,
- c) osoba, která vykonávala nad stavbou dozor, neprokáže-li, že vadu nezpůsobilo selhání jejího dozoru.

Ale i zhotovitel má možnost se povinnosti z vady stavby zcela zbavit, pokud prokáže, že vadu způsobila pouze chyba ve stavební dokumentaci, kterou dodala osoba zvolená objednatel, nebo pokud se jednalo jen o selhání dozoru nad stavbou, opět od osoby zvolené objednatel.

3 Cíl, hypotézy, metodika

3.1 Cíl práce

Hlavním cílem mé bakalářské práce je poukázat na informovanost veřejnosti Jihočeského kraje v oblasti odpovědnosti za vady. Dosažení výsledků bude realizováno prostřednictvím dotazníkového šetření.

3.2 Hypotézy

- Hypotéza 1: Více než 2/3 respondentů zaznamenaly zrušení OZ a ObchZ a sjednocení jejich úpravy v NOZ.
- Hypotéza 2: Méně než 25 % respondentů si myslí, že dlužník **není** odpovědný za vadné plnění, pokud se nepodílel na vzniku vady.
- Hypotéza 3: Více než 50 % respondentů zná dobu, ve které kupující může uplatnit právo z vady vyskytnuté u spotřebního zboží.

3.3 Metodika

1. Studium odborné literatury, příslušných právních předpisů a analýza právních aspektů odpovědnosti za vady.
2. Provedení vlastního šetření.
3. Zhodnocení výzkumu.
4. Závěr a interpretace výsledků.

V praktické části bude provedeno dotazníkové šetření, na jehož základě budou výsledky vyhodnoceny a zpracovány do grafického znázornění.

4 Řešení a výsledky

4.1 Plán výzkumu

V průběhu února 2015 byl sestaven dotazník. Následně byla provedena pilotáž, která měla pomoci odhalit nedostatky a nesrozumitelné otázky. Pilotáž probíhala na vzorku 20 lidí, především z blízkého okolí. Z jejich strany jsem očekávala veškeré připomínky a poznatky k dotazníku a jeho obsahové formě. Díky provedené pilotáži jsem byla schopna odhalit, že některé termíny a formulace nejsou veřejnosti zcela známé a je zapotřebí je dostatečně vysvětlit. Z tohoto důvodu byly do dotazníků k těmto pojmům doplněny vysvětlivky. Například, že uzavřením smlouvy distančním způsobem se rozumí prostřednictvím komunikace na dálku (např. telefonicky, prostřednictvím internetových obchodů atd.). V otázce č. 2 byl uveden příklad, co si mohou představit pod pojmem vadného plnění, dále jsem ke všem zbývajícím otázkám, u kterých se vyskytovaly pojmy zcizitel, nabyvatel atd., doplnila, kdy se jedná o příjemce a kdy naopak o dodavatele.

Pro další zjednodušení a snížení časové náročnosti jsem ještě dotazník zkrátila a odstranila 3 otázky. Nakonec dotazník ve své finální verzi disponuje 18 otázkami. Na začátku dotazníku se vyskytuje úvodní sdělení, které slouží pro seznámení respondentů s výzkumem. Nalezneme zde informace potřebné k vyplňování dotazníků, ale i údaje o tom, proč je výzkum prováděn. Poté je zařazena filtrační otázka, která slouží k dalšímu případnému vyřazení těch respondentů, kteří si pozorně nepřečetli úvodní zadání a nesplňují podmínku cílové skupiny. Dále jsou v první řadě uvedeny subjektivní otázky zaměřené na vlastní mínění a zkušenosti respondentů. Následují otázky kvízového charakteru, jejichž použití je při zjišťování informovanosti nezbytné. Díky takovýmto otázkám je velmi problematické zajistit dostatek respondentů ochotných k vyplnění a dokončení dotazníku, neboť existuje riziko, že správnou odpověď nevědí. Tím riskují zvolení chybné odpovědi, což je mnohým z nich nepříjemné. V závěru dotazníku byly použity identifikační otázky, které zjišťovaly věk, vzdělání a pohlaví respondentů.

Celý dotazník tvořily pouze uzavřené otázky. Jednalo se především o otázky dichotomické, kde respondenti měli na výběr ze dvou variant odpovědí (např. ano a ne), ale vyskytovaly se i trichotomické otázky. Dále jsme mohli objevit také otázky polytomické, které nabízejí nejširší škálu možných odpovědí (např. u vzdělání). Uzavřené otázky, které se vyskytovaly v dotazníku, byly alternativní neboli výběrové povahy, kdy

respondenti vybírali pouze jednu z vzájemně se vylučujících možností. Celý dotazník je možné vidět v příloze.

Sběr dat probíhal online na internetových stránkách www.vyplnto.cz po dobu 14 dnů. Kromě internetového sběru dat bylo prováděno i dotazování tváří v tvář. Dotazníky byly rozdávány v tištěné podobě na území Jihočeského kraje. Prostřednictvím online dotazování bylo získáno 57 zodpovězených dotazníků, nicméně po překontrolování dotazníků bylo zjištěno, že ve 4 případech nebyla splněna podmínka vymezené cílové skupiny. Z tohoto důvodu musely být vyřazeny a počet dotazníků klesl na 53. Jelikož jsem si v prvotní fázi naplánovala, že bych chtěla mít návratnost dotazníků alespoň od 100 relevantních respondentů, musela jsem ještě za pomoci dotazování tváří v tvář získat 47 respondentů. Nebyl to jednoduchý úkol, nicméně nakonec jsem se ho úspěšně zhostila. Celkem tedy bylo získáno 100 dotazníků použitelných k vyhodnocení. Odpovědi ze získaných dotazníků byly zakódovány a zaznamenány do programu MS Excel, pomocí kterého byly zpracovány veškeré grafy, které jsou uvedeny v následující kapitole.

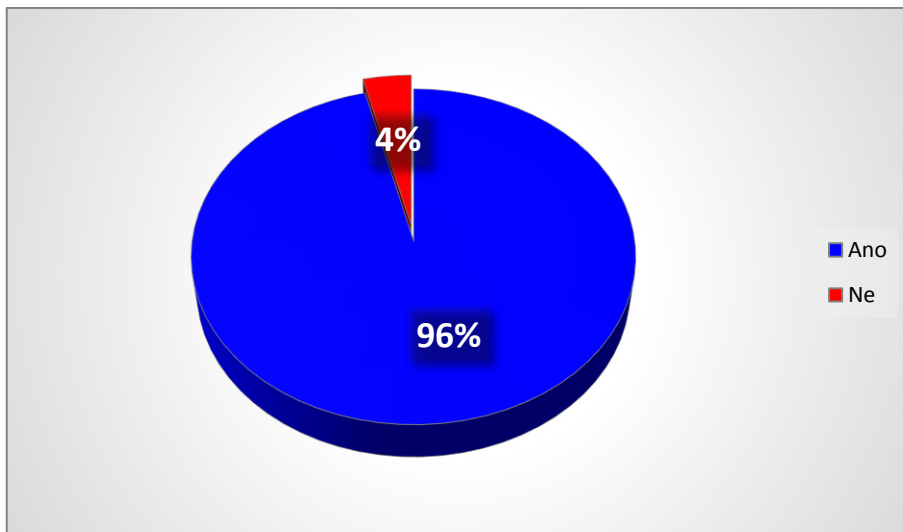
4.2 Vyhodnocení dotazníků

V této části bakalářské práce jsou blíže rozebrány jednotlivé otázky z dotazníkového šetření a jejich výsledky jsou graficky znázorněny.

Otázka č. 1: Žijete v Jihočeském kraji?

Výzkum se týká pouze veřejnosti v Jihočeském kraji. Již v úvodním sdělení dotazníkového šetření byla cílová skupina vymezena. Tato otázka měla odhalit případné respondenty, kteří nespádají do vyhraničené cílové skupiny. Celkový počet navrácených dotazníků byl 104, z čehož 4 musely být vyřazeny, neboť respondenti nesplnili podmínku k vyplnění.

Graf 1: Žijete v Jihočeském kraji? (n=104)

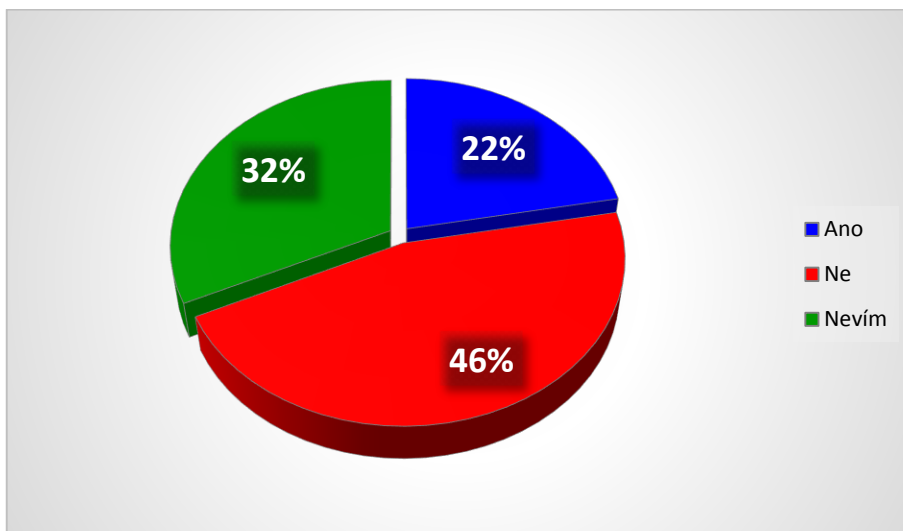

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 2: Myslíte si, že je právní úprava odpovědnosti za vady v České republice dostačující?

Otázka č. 2 měla zjistit, jak je ze strany veřejnosti vnímána legislativa upravující odpovědnost za vady v České republice. Na grafu je patrné, že 46 (46 %) respondentů si myslí, že právní úprava je nedostačující a 22 (22 %) respondentů je opačného názoru. Zbývajících 32 (32 %) respondentů nedokázalo na tuto otázku přímo odpovědět a zvolili neutrální variantu „Nevím“.

Graf 2: Myslíte si, že je právní úprava odpovědnosti za vady v České republice dostačující? (n=100)

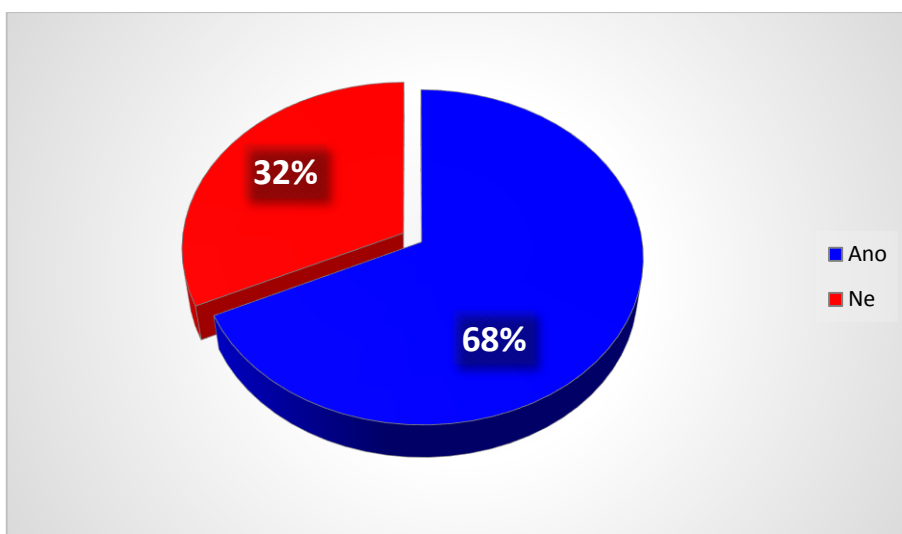

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 3: Máte nějaké osobní zkušenosti v problematice vadného plnění? (Např.: byl Vám dodán předmět, který nesplňoval obvyklé nebo smluvně ujednané vlastnosti.)

Zdejší otázka měla ukázat, kolik procent respondentů se během svého života již setkalo s nějakým způsobem vadného plnění. Z grafu je patrné, že více než 2/3 respondentů již mají nějakou osobní zkušenost, neboť se tak vyjádřilo 68 (68 %) respondentů. Naopak pouhých 32 (32 %) respondentů ještě žádnou osobní zkušenost nemá.

Graf 3: Máte nějaké osobní zkušenosti v problematice vadného plnění? (Např.: byl Vám dodán předmět, který nesplňoval obvyklé nebo smluvně ujednané vlastnosti.)

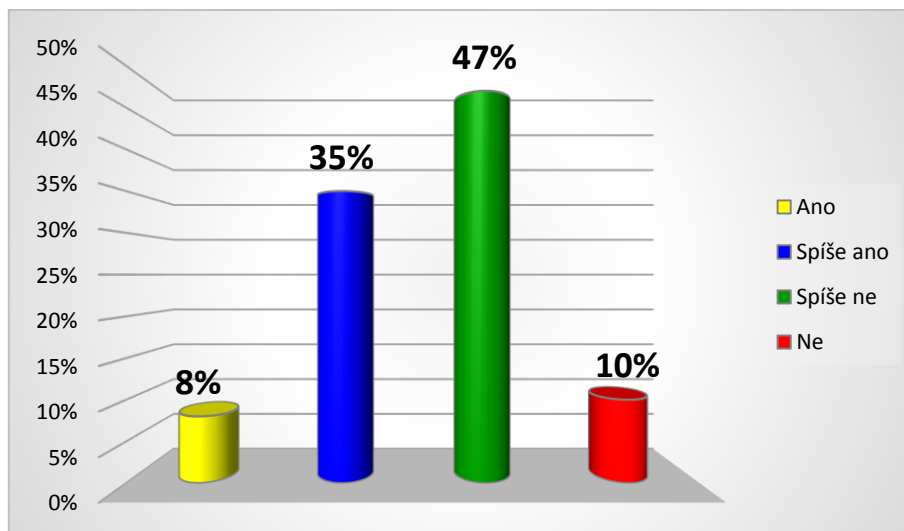

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 4: Domníváte se, že se orientujete v oblasti odpovědnosti za vady?

Pouhých 8 (8 %) respondentů si věří, že se vyznají v oblasti odpovědnosti za vady. Varianta „Spíše ano“ měla již příznivější výsledky, neboť ji zvolilo 35 (35 %) respondentů. Nicméně stále více jak polovina dotázaných se přiklonila k opačnému pólu odpovědi a 47 (47 %) respondentů zvolilo odpověď „Spíše ne“ a zbývajících 10 (10 %) respondentů vybralo poslední variantu „Ne“.

Graf 4: Domníváte se, že se orientujete v oblasti odpovědnosti za vady?

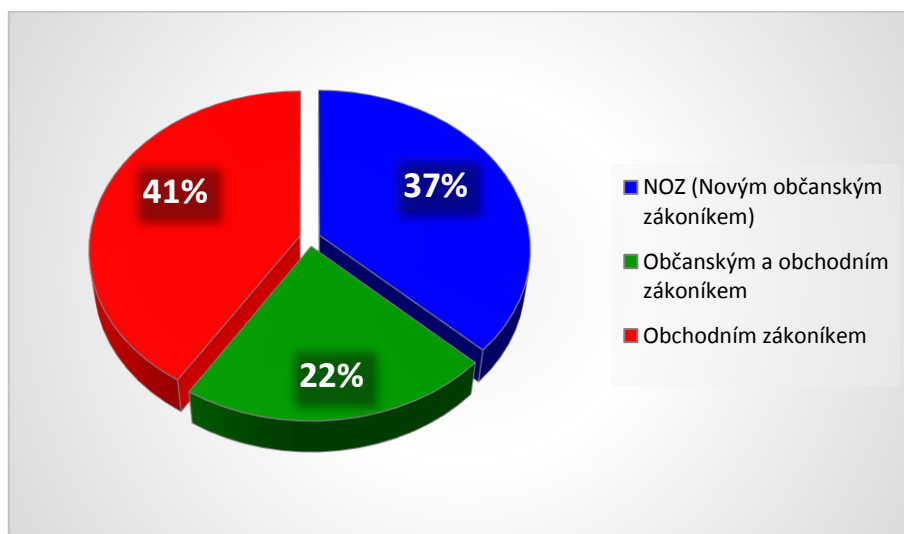

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 5: Podle jakého zákoníku se v současnosti řídí úprava odpovědnosti za vady?

Otázka č. 5 měla za úkol zjistit, zda respondenti zaregistrovali změnu v úpravě stávající legislativy. Z grafu je patrné, že více jak 40 % (41) respondentů zvolilo odpověď „Obchodním zákoníkem“, nicméně tato odpověď je chybná. Správnou variantu „Novým občanským zákoníkem“ vybralo jen 37 (37%) respondentů. Souhlasně pro zbývající variantu se vyjádřilo 22 (22%) respondentů.

Graf 5: Podle jakého zákoníku se v současnosti řídí úprava odpovědnosti za vady?

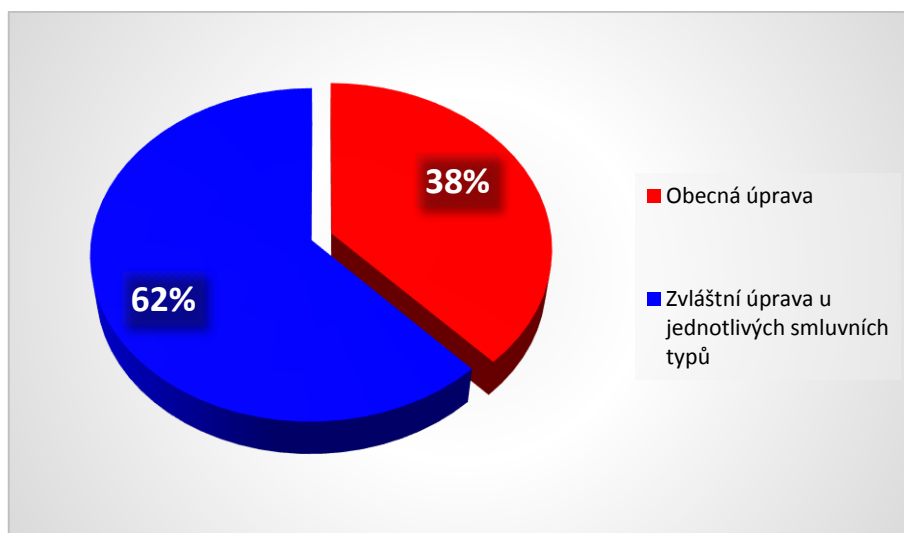

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 6: Jaká úprava má vždy přednost při uplatnění práv z vadného plnění?

V této otázce 62 (62%) respondentů zvolilo správnou odpověď a vybralo možnost „Zvláštní úprava u jednotlivých smluvních typů“. Pouhých 38 (38%) respondentů se domnívalo, že přednostně se použije obecná úprava.

Graf 6: Jaká úprava má vždy přednost při uplatnění práv z vadného plnění?

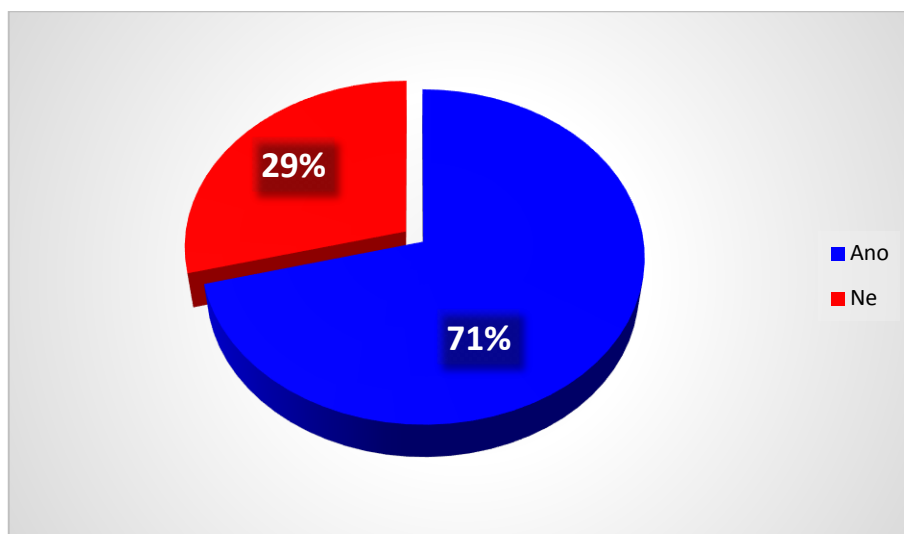

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 7: Vznikne-li vada na základě skutečnosti, o které zcizitel (*dodavatel*) při předání předmětu plnění věděl, bude nabyvateli (*odběrateli*) uznáno opožděné vytknutí vady?

Tato otázka zjišťovala, zda respondenti vědí o možnosti využití svého práva opožděného vytknutí vady v případech, kdy zcizitel o této vadě věděl. Na grafickém znázornění výsledků můžeme vidět, že více jak 2/3 (71%) respondentů zvolilo správnou odpověď. Naopak chybnou odpověď vybralo pouhých 29 (29%) respondentů.

Graf 7: Vznikne-li vada na základě skutečnosti, o které zcizitel (*dodavatel*) při předání předmětu plnění věděl, bude nabyvateli (*odběrateli*) uznáno opožděné vytknutí vady?

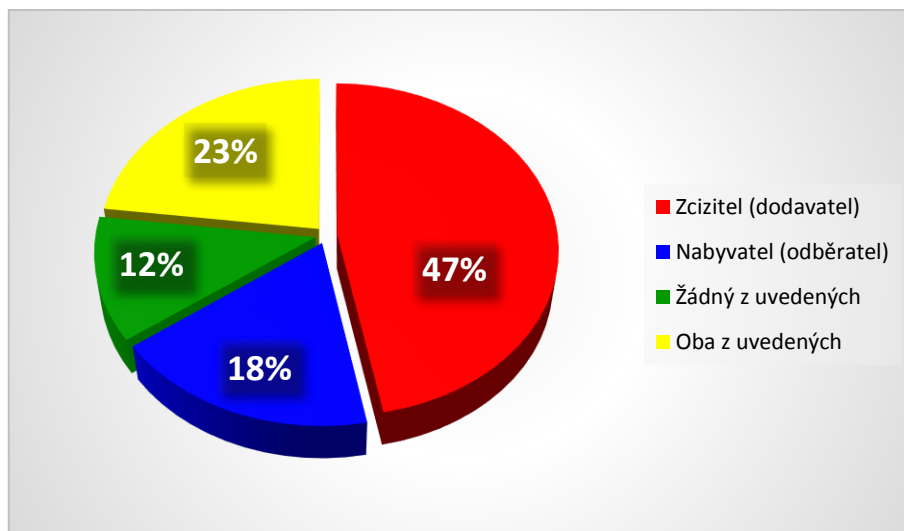

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 8: Který z uvedených subjektů má možnost předem omezit zákonný rozsah následků vadného plnění?

Výsledky této otázky nás příliš nepotěší. Téměř polovina respondentů si myslí, že zcizitel je oprávněný k omezení zákonného rozsahu následků z vadného plnění, ovšem tato varianta není správná. Stejně tak jako varianta „Žádný z uvedených“, kterou zvolilo 12 (12%) respondentů, ani varianta „Oba z uvedených“, pro níž se vyjádřilo 23 (23%) respondentů. Konečnou správnou odpověď „Nabyvatel“ zvolilo pouze 18 (18%) dotazovaných.

Graf 8: Který z uvedených subjektů má možnost předem omezit zákonný rozsah následků vadného plnění?

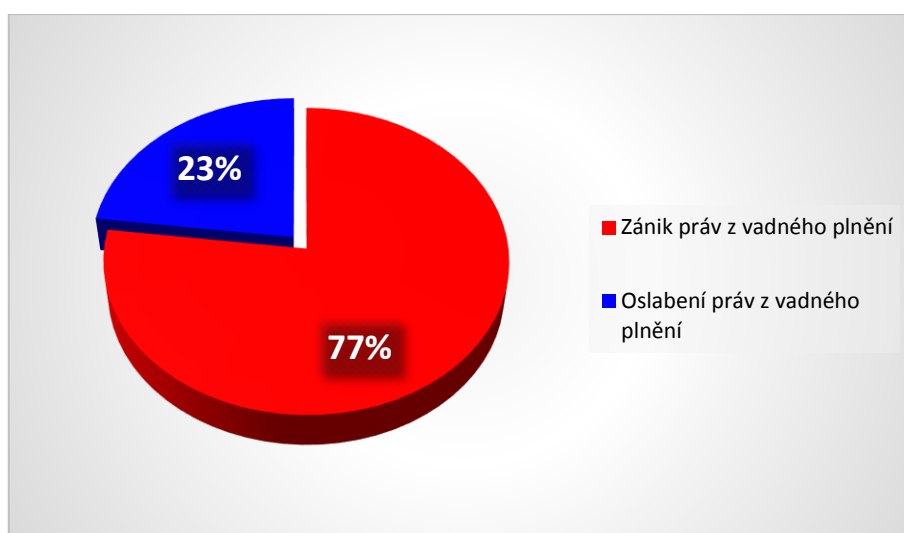

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 9: Jaké nastanou důsledky, pokud nabyvatel (odběratel) nevytkl vadu ve stanovené lhůtě?

Také výsledky této otázky nedopadly příliš příznivě. Pro správnou variantu se rozhodlo pouze 23 (23 %) respondentů, naopak chybnou variantu zvolilo více než 75 %, konkrétně 77 (77%) respondentů.

Graf 9: Jaké nastanou důsledky, pokud nabyvatel (odběratel) nevytkl vadu ve stanovené lhůtě?

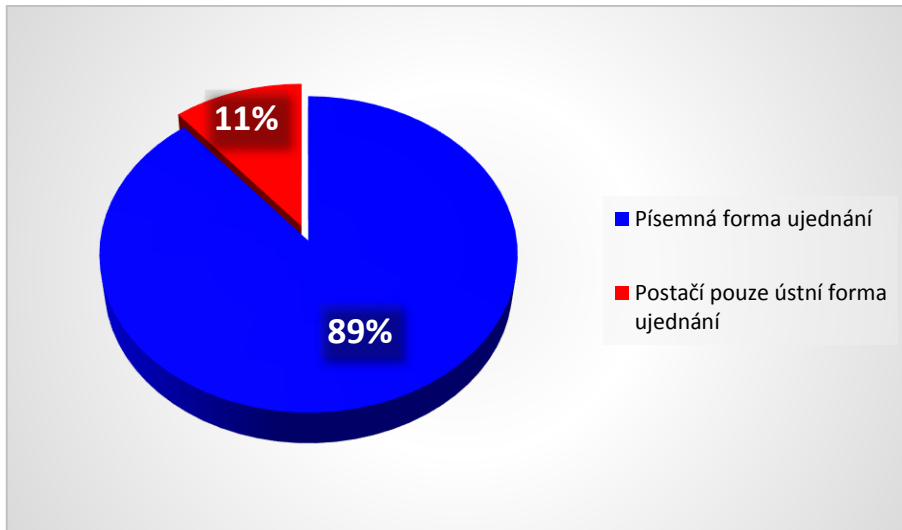

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 10: Jaká forma ujednání je dle zákona vyžadována pro vzdání se práv z vadného plnění?

K vzdání se práv z vadného plnění je samozřejmě zapotřebí písemná forma ujednání. Tato varianta byla zvolena od 89 (89 %) respondentů, pouhých 11 (11%) respondentů se domnívá, že postačí pouze ústní forma ujednání.

Graf 10: Jaká forma ujednání je dle zákona vyžadována pro vzdání se práv z vadného plnění?

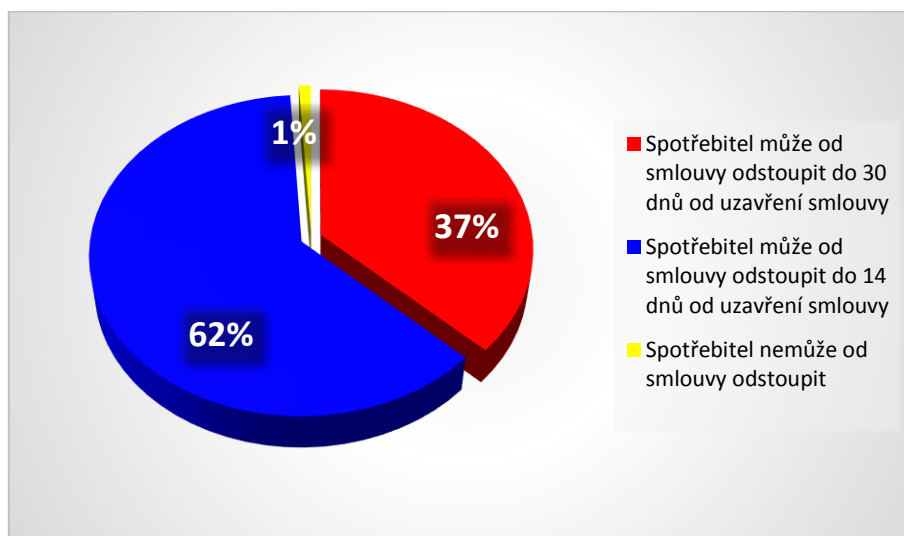

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 11: Jaká z uvedených možností je správná, pokud dojde mezi podnikatelem a spotřebitelem ke vzniku vadného plnění při uzavírání smlouvy distančním způsobem (prostřednictvím komunikace na dálku, např. telefonicky)?

Otázka č. 11 zjišťuje, zda má veřejnost povědomí o tom, do jaké doby může spotřebitel odstoupit od smlouvy při uzavírání smlouvy distančním způsobem. Dle stávající právní úpravy je správnou odpovědí „Do 14 dnů od uzavření smlouvy“, pro tuto variantu se rozhodlo 62 (62 %) respondentů, což je velmi příznivý výsledek. Pro další možnost „Do 30 dnů“ se rozhodlo už jen 37 (37 %) dotázaných. Zcela chybnou odpověď „Spotřebitel nemůže od smlouvy odstoupit“ vybral pouze 1 respondent.

Graf 11: Jaká z uvedených možností je správná, pokud dojde mezi podnikatelem a spotřebitelem ke vzniku vadného plnění při uzavírání smlouvy distančním způsobem (*prostřednictvím komunikace na dálku*)?

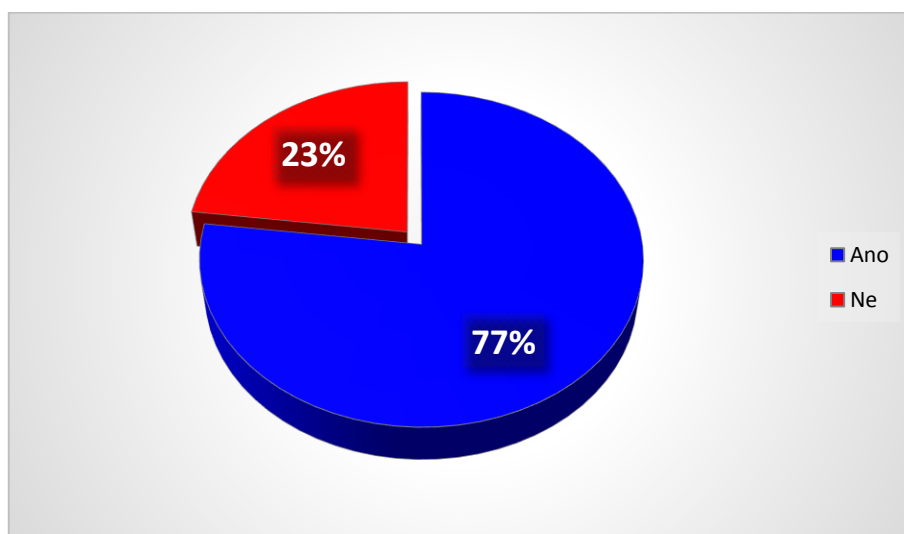

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 12: Dochází při oprávněném vytknutí vady k pozastavení lhůty pro uplatnění práv z vadného plnění a záruční doby na dobu, po kterou nemůže nabyvatel (*odběratel*) vadný předmět užívat?

U této otázky správnou odpověď vybralo dokonce 77 (77 %) respondentů. Pouhých 23 (23 %) respondentů si myslí, že k pozastavení lhůty nedochází.

Graf 12: Dochází při oprávněném vytknutí vady k pozastavení lhůty pro uplatnění práv z vadného plnění a záruční doby na dobu, po kterou nemůže nabyvatel (*odběratel*) vadný předmět užívat?

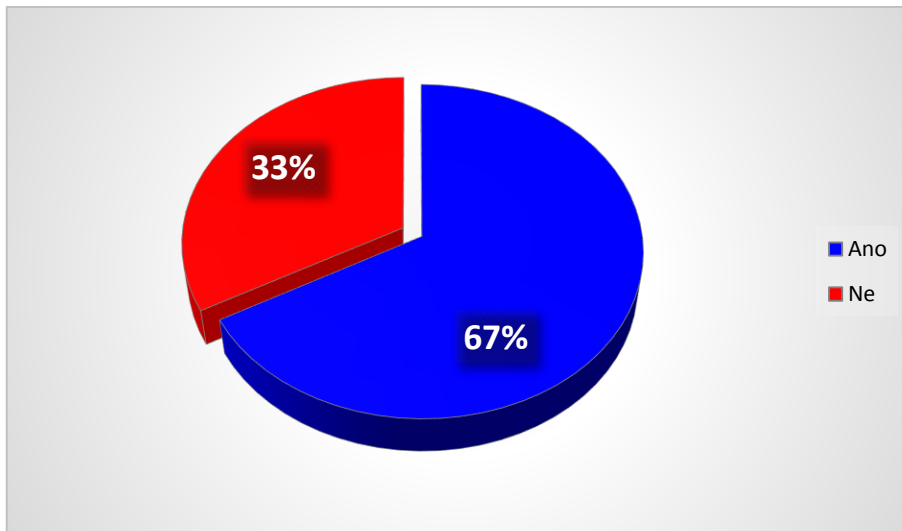

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 13: Je dlužník (*dodavatel*) odpovědný za vadné plnění, přestože se nepodílel na vzniku vady?

V tomto případě byla varianta „Ano“ správnou odpovědí. Pro její výběr se rozhodlo 67 (67 %) respondentů. Protichůdnou variantu „Ne“ pak zvolilo pouhých 33 (33 %) respondentů.

Graf 13: Je dlužník (*dodavatel*) odpovědný za vadné plnění, přestože se nepodílel na vzniku vady?

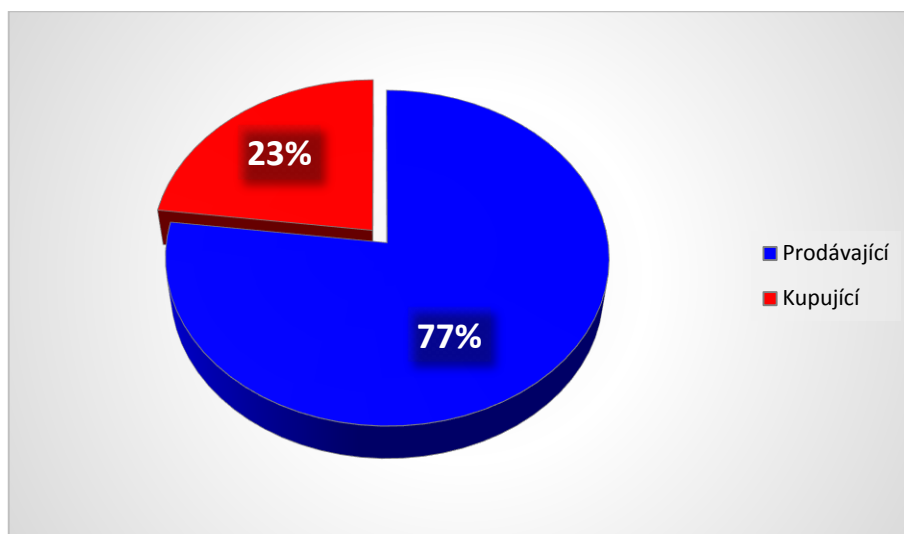

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 14: Který z uvedených subjektů je při vadném plnění (u kupní smlouvy) povinen uhradit náklady spojené s vrácením věci původně dodané?

V takové situaci je náklady povinen uhradit prodávající. Správnou odpověď vybralo 77 (77 %) respondentů, naopak chybnou variantu zvolilo pouze 23 (23 %) dotázaných.

Graf 14: Který z uvedených subjektů je při vadném plnění (u kupní smlouvy) povinen uhradit náklady spojené s vrácením věci původně dodané?

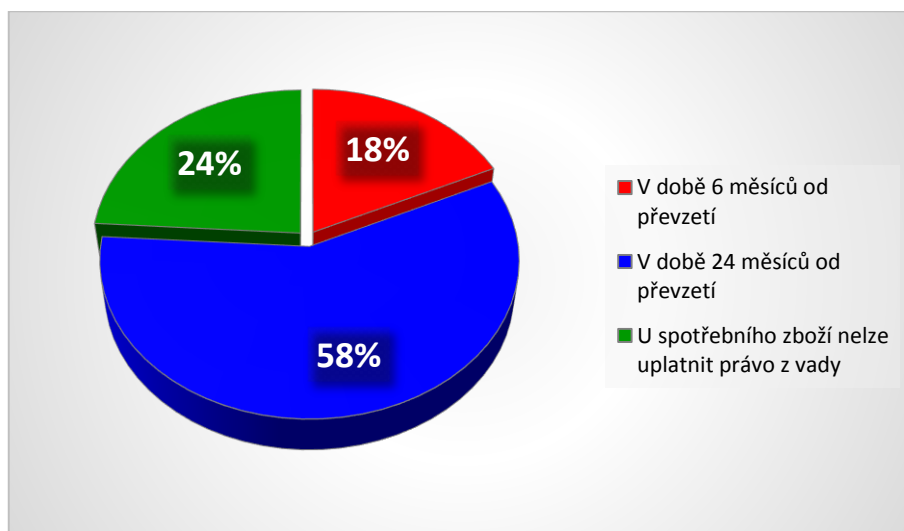

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 15: V jaké době může kupující uplatnit právo z vady, která se vyskytne u spotřebního zboží?

Právo z vady vyskytnuté u spotřebního zboží lze dle zákona uplatnit do 24 měsíců od převzetí. Pro takovou odpověď se rozhodla více jak polovina dotázaných, a to konkrétně 58 (58 %) respondentů. Trošku překvapivým výsledkem bylo, že 24 (24 %) respondentů si myslí, že u spotřebního zboží nelze uplatnit právo z vady. Pro poslední variantu „Do 6 měsíců od převzetí“ se rozhodlo jen 18 (18 %) respondentů.

Graf 15: V jaké době může kupující uplatnit právo z vady, která se vyskytne u spotřebního zboží?

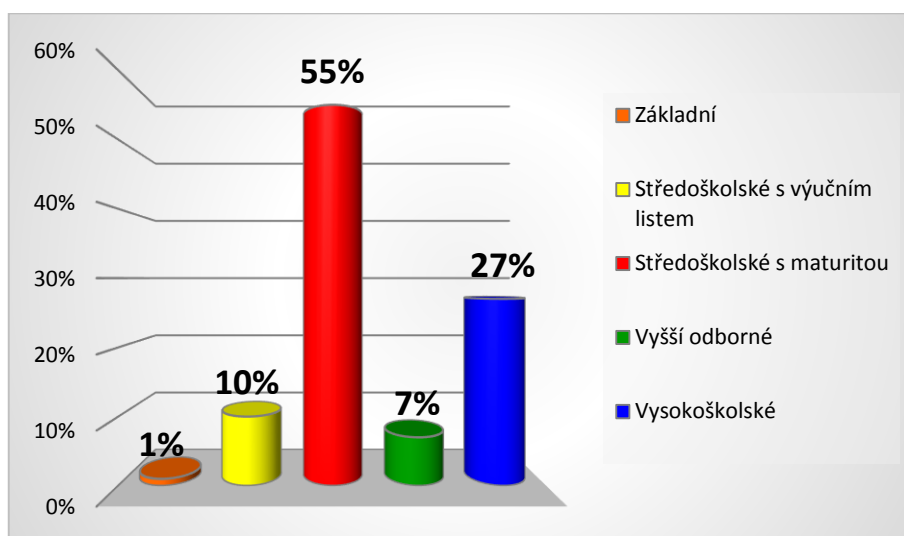

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 16: Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

Z grafu č. 17 je patrné, že u více jak poloviny respondentů (55 %) je nejvyšší dosažené vzdělání „Středoškolské s maturitou“. Následováno variantou „Vysokoškolské“, pro kterou se rozhodlo 27 (27 %) respondentů. Zbylé varianty byly voleny jen pomálu. Středoškolského vzdělání s výučním listem dosáhlo 10 (10 %) respondentů a vyššího odborného pouze 7 (7 %) dotázaných. Se základním vzděláním odpovídal pouze 1 respondent.

Graf 16: Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

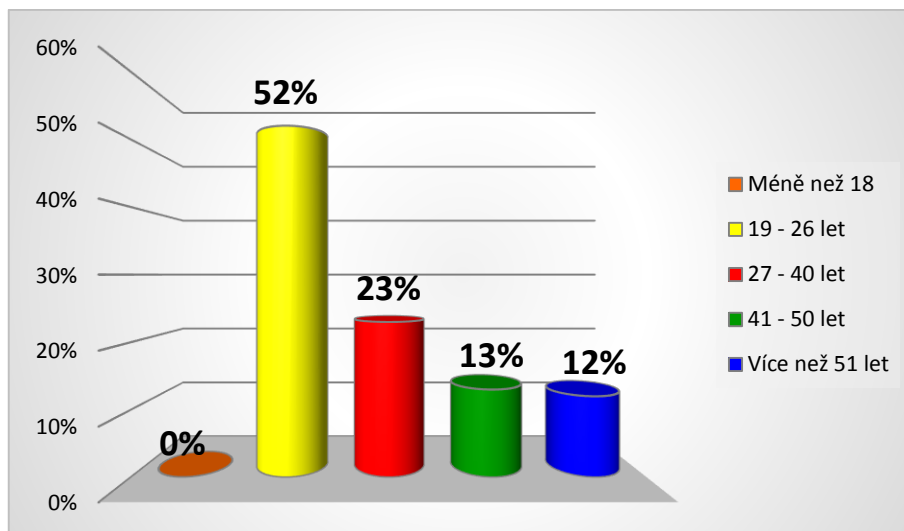

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 17: Kolik je Vám let?

Na základě odpovědí z otázky č. 18 lze na grafu vidět, že převážná většina respondentů 52 (52 %) je ve věku 19 – 26 let. Interval mezi 27 – 40 lety zvolilo jen 23 (23 %) respondentů. Pouhých 13 (13 %) respondentů je ve věku 41 – 50 let, následováno variantou „Více než 51 let“, kterou zvolilo 12 (12 %) respondentů. Žádnému z dotazovaných nebylo méně než 18 let.

Graf 17: Kolik je Vám let?

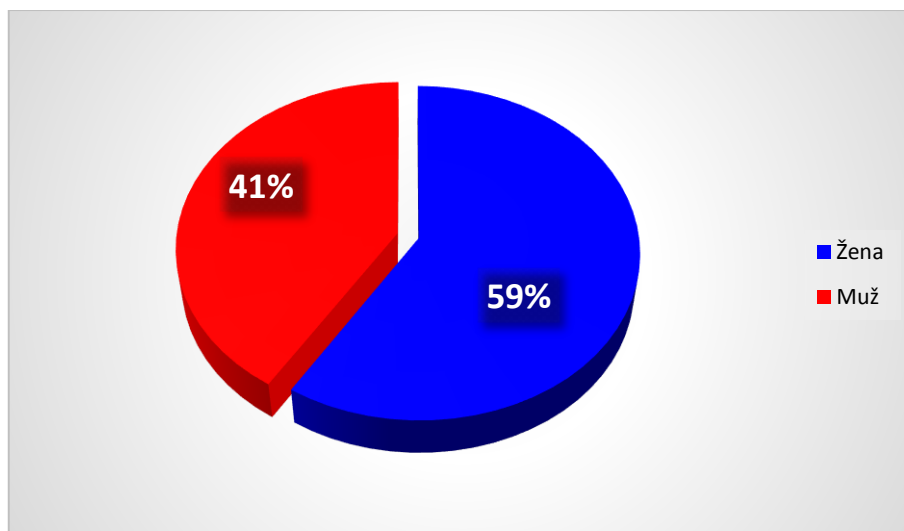

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 18: Vaše pohlaví?

Z grafu je zřejmé, že na mé dotazníkové šetření odpovídaly ve větší míře ženy, neboť 59 (59 %) respondentů bylo právě ženského pohlaví. Naopak mužů odpovídalo 41 (41%).

Graf 18: Vaše pohlaví?

Zdroj: vlastní zpracování

4.3 Zhodnocení hypotéz

Hypotéza 1: Více než 2/3 respondentů zaznamenaly zrušení OZ a ObchZ a sjednocení jejich úpravy v NOZ.

V dotazníku byla uvedena otázka, která měla za úkol zjistit, zda respondenti vědí, podle jakého zákoníku je v současnosti řízena právní úprava odpovědnosti za vady. Na základě výsledků z této otázky lze konstatovat, že pouhých 37 (37 %) respondentů si je vědomo změny ve zrušení OZ a ObchZ a sjednocení jejich úpravy v NOZ. Z tohoto důvodu můžeme hypotézu 1 zcela zamítnout.

Hypotéza 2: Méně než 25 % respondentů si myslí, že dlužník není odpovědný za vadné plnění, pokud se nepodílel na vzniku vady.

Na základě výsledků otázky č. 14, která dotazovala respondenty, zda je dlužník odpovědný za vadné plnění, přestože se nepodílel na vzniku vady, lze říci, že 67 (67 %) respondentů zvolilo správnou odpověď. Zbylých 33 (33 %) respondentů se domnívá, že dlužník v takovémto případě za vadné plnění odpovědný není. Nicméně procentuální zastoupení této odpovědi není menší než 25 %, proto na základě výsledků z této otázky lze vyvodit, že hypotéza nemůže být potvrzena a musíme ji tedy zamítnout.

Hypotéza 3: Více než 50 % respondentů zná dobu, ve které kupující může uplatnit právo z vady vyskytnuté u spotřebního zboží.

V rámci dotazníkového šetření byla uvedena otázka, v jaké době může kupující uplatnit právo z vady, která se vyskytne u spotřebního zboží. Na základě této otázky bylo zjištěno, že nejvíce 58 (58 %) respondentů odpovědělo na tuto otázku správně a zvolilo variantu „ V době 24 měsíců od převzetí“. Tudíž na základě výsledků výzkumu lze hypotézu potvrdit.

5 Závěr

Cílem této bakalářské práce bylo poukázat na informovanost veřejnosti v oblasti odpovědnosti za vady. Hlavní hypotéza mé práce měla za úkol zjistit, zda veřejnost vůbec zaregistrovala změnu legislativy. S účinností nového občanského zákoníku byla odstraněna dvojkolejnost právní úpravy, neboť došlo ke zrušení občanského zákoníku spolu s obchodním zákoníkem a sjednocení jejich úpravy v NOZ. Tato plánovaná dlouho připravovaná změna se nevyhnula pozornosti médií, neboť s sebou přinesla nesčetné otázky a nejasnosti ve výkladu práva. Náplní mé práce bylo provést analýzu právních aspektů odpovědnosti za vady dle současné legislativy na základě příslušných právních norem.

Na začátku práce byla nastíněna problematika občanskoprávní odpovědnosti, jakožto jedna z oblastí právní odpovědnosti. Nový občanský zákoník využívá víceúrovňové členění odpovědnosti za vady a jednotlivé části jsou v zákoně rozptýleny. Teoretická část práce byla stejně tak jako zákonná úprava odpovědnosti za vady primárně rozdělena na dvě části, a to na obecnou odpovědnost za vady a odpovědnost za vady u jednotlivých smluvních typů. Obsahem kapitoly obecné odpovědnosti bylo vymezení právních aspektů. Na jejich základě došlo například k vymezení vadného plnění, specifikaci jednotlivých parametrů bezvadného plnění, jak postupovat při zjištění vady, jaká práva máme jako poškozená strana nárok uplatňovat a jaké povinnosti vznikají protistraně. V druhé části teoretické práce potom byly ukázány jednotlivé případy smluvních typů, které jsou zákonnou úpravou vymezeny. Jednou z kategorií zvláštní úpravy je převedení věci do vlastnictví jiného, ze které jsme se podívali na případ darování a koupě, dále se vyskytuje kategorie upravující přenechání věci k užití jinému, kde nalezneme výpůjčku, nájem a pacht. Zvláštní úprava obsahuje také odpovědnost za vady u zájezdu a díla. Dalším ze smluvních typů, o kterém se zákonná úprava ve spojitosti s výskytem vadného plnění zmiňuje, je i skladování.

V praktické části práce byl realizován výzkum v podobě dotazníkového šetření, který byl zaměřen na splnění cíle mé bakalářské práce. Jeho úkolem bylo poukázat na informovanost veřejnosti o problematice odpovědnosti za vady. Tento výzkum probíhal mezi veřejností Jihočeského kraje. Na základě jeho výsledků se ukázalo, že více než polovina respondentů vůbec nezaznamenala změnu v legislativě a neustále považuje

občanský zákoník spolu s obchodním zákoníkem jako možnou formu regulace právních norem. Stejně tak i z výzkumu vyplynulo, že veřejnost nemá moc dobré právní vědomí a v problematice vadného plnění se příliš neorientuje. V dotazníkovém šetření se taktéž objevila otázka, která měla ukázat, kolik procent respondentů se během svého života již setkalo s nějakým způsobem vadného plnění. I tato otázka zaznamenala velký rozdíl v četnosti hraničních odpovědí. Téměř 70 % dotázaných uvedlo, že již nějakou osobní zkušenost mají. Z toho lze vyvodit, že výskyt vadného plnění není zase až tak ojedinělou situací a z tohoto důvodu bychom se měli zajímat o to, jakými způsoby můžeme chránit svá práva. Nicméně žalostné je, že veřejnost mnohdy při výskytu vadného plnění svá práva ani způsoby jejich uplatnění vůbec nezná. Tato neznalost zákona a nevědomí veřejnosti s sebou může přinést zbytečné problémy v řešení takovýchto sporů včetně nepříznivých následků zkrácení práv poškozené strany.

I na základě těchto výsledků lze konstatovat, že odpovědnost za vady je bezpochyby problematikou velmi rozsáhlou a obtížnou, nicméně pro uplatnění našich práv velmi důležitou. Pokud se chceme domoci svých práv, určitá znalost zákona je pro nás nutností.

I. Summary a keywords

This thesis performs the analysis of components created from legal aspects of flaw-related responsibility according to the new civil code of law, that came into full effect in 2014. In the theoretical part the idea of flaw-related responsibility is explained as well as how to differentiate the flaws, when the responsibility turns into an obligation, how to use these rights and how to solve the situations that had arisen from the incident.

The contribution of this work is familiarization with the new civil code of law and analysis of it in relations between legal entities. The aim of this thesis is to point at the knowledge that public has about the flaw-related responsibility. This is achieved in the practical part which is focused on questionnaire survey amongst public of South Bohemia.

Key words: legal aspects, flaw-related responsibility, new civil code

II. Seznam použitých zdrojů

Literatura:

1. Bezouška, P., & Piechowiczová, L. (2013). *Nový občanský zákoník: Nejdůležitější změny*. Olomouc, CR: ANAG.
2. Hulmák, M., Petrov, J., Lavický, P., Dvořák, B., Šilhán, J., Dávid, R., ... Lasák, J. (2014). *Občanský zákoník. Svazek V. Závazkové právo. Obecná část (§ 1721-2054)*. Praha, CR: C. H. Beck.
3. Hulmák, M., Petrov, J., Lavický, P., Dvořák, B., Šilhán, J., Dávid, R., ... Lasák, J. (2014). *Občanský zákoník. Svazek VI. Závazkové právo. Obecná část (§ 1721-2054)*. Praha, CR: C. H. Beck.
4. Knapp, V., Knappová, M., Švestka, J., Dvořák, J., Dvořáková, V., Kanda, A., ... Škopová, V. (2002). *Občanské právo hmotné*. Olomouc, CR: ANAG.
5. Spirit, M., Češková, M., Chvátalová, I., Žák, K. (2008). *Základy práva pro neprávnický (2. vyd. ed.)*. Plzeň, CR: Aleš Čeněk.
6. Švestka, J., Dvořák, J., Fiala, J., Bajura, J., Bányaiová, A., Bělina, M., ... Uhlíř, D. (2014). *Občanský zákoník. Komentář. Svazek V*. Praha, CR: Wolters Kluwer.
7. Tichý, L., Pipková, P., & Balarin, J. (2014). *Kupní smlouva v novém občanském zákoníku. Komentář*. Praha, CR: C. H. Beck.

Internetové zdroje:

1. Česká obchodní inspekce (2013). *Záruka za jakost a odpovědnost za jakost při převzetí*. Retrieved from <http://www.coi.cz/cz/pro-podnikatele/informace-pro-prodejce/zaruka-za-jakost-a-odpovednost-za-jakost-pri-prevzeti/>.
2. Hutařová, I. (2013, December 12). *Nároky z vadného plnění v novém občanském zákoníku*. Retrieved from <http://www.epravo.cz/top/clanky/naroky-z-vadneho-plneni-v-novem-obcanskem-zakoniku-93169.html>.

3. Mumi (2014, March 09). *Právní odpovědnost*. Retrieved from http://pylades.fi.muni.cz:8000/pravo_esf_v2/?q=o-projektu/zaklady-prava/studijni-text/6-pravni-odpovednost
4. Pondikasová, S. (2013, November 1). *Nový občanský zákoník: Pacht. Tak trochu jiný nájem*. Retrieved from <http://www.penize.cz/podnikani/275262-novy-obcansky-zakonik-pacht-tak-trochu-jiny-najem>.
5. Zanklová, E. (2009). Právní odpovědnost. In E. Zanklová (Ed.), *Občanskoprávní odpovědnost*. Retrieved from http://kurzy.stribnareka.cz/upgrade/images/stories/skripta/obcanskopravni_odpovednost_VZ09.pdf.

Právní předpisy:

1. Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů
2. Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů
3. Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

III. Seznam grafů

Graf 1: Žijete v Jihočeském kraji? (n=104).....	41
Graf 2: Myslíte si, že je právní úprava odpovědnosti za vady v České republice dostatečná? (n=100)	41
Graf 3: Máte nějaké osobní zkušenosti v problematice vadného plnění? (Např.: byl Vám dodán předmět, který nesplňoval obvyklé nebo smluvně ujednané vlastnosti.)....	42
Graf 4: Domníváte se, že se orientujete v oblasti odpovědnosti za vady?	43
Graf 5: Podle jakého zákoníku se v současnosti řídí úprava odpovědnosti za vady?....	43
Graf 6: Jaká úprava má vždy přednost při uplatnění práv z vadného plnění?.....	44
Graf 7: Vznikne-li vada na základě skutečnosti, o které zcizitel (dodavatel) při předání předmětu plnění věděl, bude nabyvateli (odběrateli) uznáno opožděné vytknutí vady? 45	
Graf 8: Který z uvedených subjektů má možnost předem omezit zákonný rozsah následků vadného plnění?	46
Graf 9: Jaké nastanou důsledky, pokud nabyvatel (odběratel) nevytkl vadu ve stanovené lhůtě?.....	46
Graf 10: Jaká forma ujednání je dle zákona vyžadována pro vzdání se práv z vadného plnění?.....	47
Graf 11: Jaká z uvedených možností je správná, pokud dojde mezi podnikatelem a spotřebitelem ke vzniku vadného plnění při uzavírání smlouvy distančním způsobem (prostřednictvím komunikace na dálku)?	48
Graf 12: Dochází při oprávněném vytknutí vady k pozastavení lhůty pro uplatnění práv z vadného plnění a záruční doby na dobu, po kterou nemůže nabyvatel (odběratel) vadný předmět užívat?	48
Graf 13: Je dlužník (dodavatel) odpovědný za vadné plnění, přestože se nepodílel na vzniku vady?.....	49
Graf 14: Který z uvedených subjektů je při vadném plnění (u kupní smlouvy) povinen uhradit náklady spojené s vrácením věci původně dodané?	50
Graf 15: V jaké době může kupující uplatnit právo z vady, která se vyskytne u spotřebního zboží?	50
Graf 16: Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?.....	51
Graf 17: Kolik je Vám let?	52
Graf 18: Vaše pohlaví?	52

IV. Příloha

Dotazník určený veřejnosti v Jihočeském kraji

Dobrý den,

jmenuji se Monika Davidová, jsem studentkou Ekonomické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích a ráda bych Vás požádala o vyplnění krátkého dotazníku, který bude sloužit jako podklad pro zpracování mé bakalářské práce s názvem Právní aspekty odpovědnosti za vady. Cílem práce je poukázat na znalost zákona a informovanost veřejnosti **Jihočeského kraje** v této oblasti. Následující dotazník Vám nezabere více jak 5 minut, je zcela anonymní a výsledky budou použity pouze pro účely spojené s bakalářskou prací. V případě Vašich dotazů mne prosím kontaktujte na tento e-mail: davidova.monika@centrum.cz.

Předem Vám děkuji za Vaši ochotu a čas věnovaný vyplnění tohoto dotazníku.

Vždy vyberte pouze jednu odpověď, pokud není uvedeno jinak.

1. Žijete v Jihočeském kraji?
 - Ano
 - Ne

2. Myslíte si, že je právní úprava odpovědnosti za vady v České republice dostačující?
 - Ano
 - Ne
 - Nevím

3. Máte nějaké osobní zkušenosti v problematice vadného plnění? (Např.: byl Vám dodán předmět, který nesplňoval obvyklé nebo smluvně ujednané vlastnosti.)
 - Ano
 - Ne

4. Domníváte se, že se orientujete v oblasti odpovědnosti za vady?
 - Ano
 - Spíše ano
 - Spíše ne
 - Ne

5. Podle jakého zákoníku se v současnosti řídí úprava odpovědnosti za vady?
 - NOZ (Novým občanským zákoníkem)
 - Občanským a obchodním zákoníkem
 - Obchodním zákoníkem

6. Jaká úprava má vždy přednost při uplatnění práv z vadného plnění?
- Obecná úprava
 - Zvláštní úprava u jednotlivých smluvních typů
7. Vznikne-li vada na základě skutečnosti, o které zcizitel (*dodavatel*) při předání předmětu plnění věděl, bude nabyvateli (*odběrateli*) uznáno opožděné vytknutí vady?
- Ano
 - Ne
8. Který z uvedených subjektů má možnost předem omezit zákonný rozsah následků vadného plnění?
- Zcizitel (*dodavatel*)
 - Nabyvatel (*odběratel*)
 - Žádný z uvedených
 - Oba z uvedených
9. Jaké nastanou důsledky, pokud nabyvatel (*odběratel*) nevytkl vadu ve stanovené lhůtě?
- Zánik práv z vadného plnění
 - Oslabení práv z vadného plnění
10. Jaká forma ujednání je dle zákona vyžadována pro vzdání se práv z vadného plnění?
- Písemná forma ujednání
 - Postačí pouze ústní forma ujednání
11. Jaká z uvedených možností je správná, pokud dojde mezi podnikatelem a spotřebitelem ke vzniku vadného plnění při uzavírání smlouvy distančním způsobem (*prostřednictvím komunikace na dálku, např. telefonicky*)?
- Spotřebitel může od smlouvy odstoupit do 30 dnů od uzavření smlouvy
 - Spotřebitel může od smlouvy odstoupit do 14 dnů od uzavření smlouvy
 - Spotřebitel nemůže od smlouvy odstoupit
12. Dochází při oprávněném vytknutí vady k pozastavení lhůty pro uplatnění práv z vadného plnění a záruční doby na dobu, po kterou nemůže nabyvatel (*odběratel*) vadný předmět užívat?
- Ano
 - Ne

13. Je dlužník (*dodavatel*) odpovědný za vadné plnění, přestože se nepodílel na vzniku vady?
- Ano
 - Ne
14. Který z uvedených subjektů je při vadném plnění (u kupní smlouvy) povinen uhradit náklady spojené s vrácením věci původně dodané?
- Kupující
 - Prodávající
15. V jaké době může kupující uplatnit právo z vady, která se vyskytne u spotřebního zboží?
- V době 6 měsíců od převzetí
 - V době 24 měsíců od převzetí
 - U spotřebního zboží nelze uplatnit právo z vady
16. Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?
- Základní
 - Středoškolské s výuční listem
 - Středoškolské s maturitou
 - Vyšší odborné
 - Vysokoškolské
17. Kolik je Vám let?
- Méně než 18 let
 - 19 - 26 let
 - 27 - 40 let
 - 41 - 50 let
 - Více než 51 let
18. Vaše pohlaví?
- Žena
 - Muž

Děkuji Vám za vyplnění dotazníku a přeji hezký den.

Zdroj: vlastní zpracování